

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MATBAA TEKNOLOJİSİ

**SERT KAPAK HAZIRLAMA 2
213GİM265**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. SÜNGERLİ KAPAKLAR	3
1.1. Süngerin Kitap Üzerindeki Etkisi	3
1.2. Kapakta Kullanılabilecek Sünger Çeşitleri	3
1.3. Süngerin Takılacağı Cep Yapımı	4
UYGULAMA FAALİYETİ	7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	19
2. YARIM PARŞÖMEN KAPAKLAR	19
2.1. Yarım Parşömenin Kapak Üzerindeki Etkisi	19
2.2. Kullanılan Malzemeler	19
2.3. Yarım Parşömen Ölçüsü Almak	20
2.4. Yarım Parşömen Kapak Yapımı	20
UYGULAMA FAALİYETİ	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	58
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	61
3. ÇOK PARÇALI KAPAKLAR	61
3.1. Çok Parçalı Kapak Kullanılan İşler	61
3.2. Çok Parçalı Kapak Ölçülendirme	61
3.3. Çok Parçalı Kapak Yapımı	62
UYGULAMA FAALİYETİ	65
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	78
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	80
4. KUŞGÖZÜ	80
4.1. Kuşgözünün Görevleri	80
4.2. Kuşgözü Çeşitleri	80
4.3. Kuşgözünün Takılması	81
UYGULAMA FAALİYETİ	84
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	87
MODÜL DEĞERLENDİRME	89
CEVAP ANAHTARLARI	92
KAYNAKÇA	94

AÇIKLAMALAR

KOD	213GIM265
ALAN	Matbaa Alanı
DAL/MESLEK	Baskı Sonrası Operatörlüğü
MODÜLÜN ADI	Sert Kapak Hazırlama 2
MODÜLÜN TANIMI	Kapak hazırlama becerisinin kazandırıldığı öğretim materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Matbaa El İşlemleri ve Kâğıt Kesme modüllerini almış ve başarmış olmak
YETERLİK	Sert kapak hazırlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam hazırlandığında kurallara uygun olarak yardım almadan sert kapak hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Her noktadan eşit kabartı elde edilmiş süngerli kapak yapabileceksiniz. 2. Ölçülü ve kenarları paralel yarım kapak yapabileceksiniz. 3. Göze hoş görünen ölçülü Kur'an kapağı yapabileceksiniz. 4. Doğru ezilmiş kuşgözü takabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Atelye, laboratuvar, sınıf, işletme Donanım: Mukavva, sünger, tutkal, kuşgözü, cilt bezi, maket bıçağı, fırça, kâğıt.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bu modül içerisinde her öğrenme faaliyetinden sonra çoktan seçmeli sorular ve uygulamalı sorularla kendi kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda öğretmeniniz tarafından yapılan uygulamalı sınavla kazandığımız bilgi ve beceriler değerlendirilecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

El yapımı ciltlerde çeşitli kapak şekilleri mevcuttur. Bunlar iç bloğun özelliklerine göre değişir. Örneğin, ansiklopedi tarzı bir kitaba kapak yapılacaksa deri cilt bezi ile kaplanmış olmalıdır. Kur'an gibi dini içerikli bir kitap kapağı ise motiflerle bezenmiş ve iç bloğu saran, ajanda gibi günlük kullanılan ve en az bir yıl boyunca elimizin altında olan bir cilt ise süngerli kapak gibi çeşitli alternatifler kullanılabilir.

Sert kapak-2 modülünü başarı ile bitirdiğinizde görsel açıdan zengin, dayanıklı cilt kapakları yapabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli ortam sağlandığında tekniğine uygun olarak Süngerli kapak hazırlayabileceksiniz.

Süngerli kapak hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Evinizde bulunan daha önce yaptıklarınızdan farklı görünen kitapların kapaklarını inceleyiniz.
- İnternet ortamında güzel görümlü kitapların fotoğraflarını toplayarak bir albüm oluşturunuz.

1. SÜNGERLİ KAPAKLAR

Genellikle vinleks ve suni deri cilt bezlerinin kullanıldığı ajanda, menü, dosyalık gibi günlük kullanımlı; fotoğraf albümü, ansiklopedi, sözlük gibi uzun süreli kullanımlı sert kapaklı ciltlerde kullanılır.

1.1. Süngerin Kitap Üzerindeki Etkisi

Sünger kapağın yıpranmasını geciktirdiği gibi cilt üzerine gelecek darbelerin de etkisini indirger, ayrıca görsel olarak da göz dolduran bir yapıya kavuşturduğu için kullanıldığı işin albenisini arttırır.

1.2. Kapakta Kullanılabilecek Sünger Çeşitleri

Resim 1.1: Rulo hâlinde sünger

Piyasada birçok sünger çeşidi bulunmasına rağmen cilt işlerinde birkaç çeşit sünger kullanılmaktadır. Maksimum 20 lik mukavva kalınlığına kadar olan süngerler kullanılabilir. Büyük sünger tabakalardan istenilen kalınlıkta kestirilerek yapılan uygulamalar da mevcuttur. Mücellithanelerden, ambalaj malzemecilerinden ve mobilya döşemecilerinden rulo hâlinde de temin edilip ihtiyaç miktarı kadar ucundan kesilerek kullanılabilir.

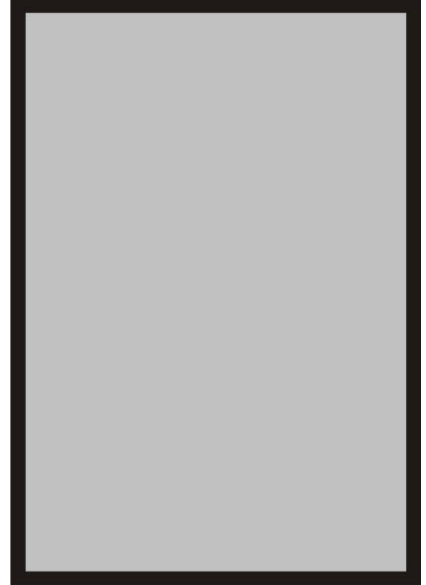
1.3. Süngerin Takılacağı Cep Yapımı

El ile ciltlemelerde kapak mukavvasının süngerlenecek taraflarına süngerin yapıştırma esnasında kaymaması ve eşit ölçülerde yapıştırılabilmesi için cep yapmakta fayda vardır. Ancak seri üretim yapan otomatik ciltleme sistemlerinde bu cep yapılmamaktadır.

Resim 1.2: Sünger takılacak kapak

Kullanılacak sünger ile kapak mukavvasından 3'er mm daha kısa kesilmelidir ki cilt bezini yapıştırdığımızda meydana gelen basınçtan dolayı oluşacak potu tolere edebilsin. Cep yapımı öncelikle birleştirilme işlemi bitmiş mukavva üzerinde gerçekleştirilir. Cep ince bir kâğıttan yapılmalıdır. 80 - 120 gr/m² aralığında bir kâğıt kullanılmalıdır. Kapağın ölçüsünde kesilebilir

■ Mukavva 17x25   ■ Sünger 16,4 x 24,4

Şekil 1.1: Sünger ölçülendirme şeması

17*25 cm kapak mukavvası olan bir kitap 3 mm kalınlığında bir sünger kullanılarak ciltlenecek ise süngerin boyutları 16,4x24,4 olabilir.

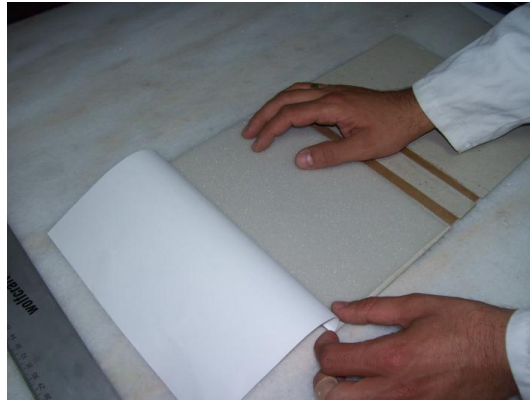
Resim 1.3: Cep kâğıdı ölçüleri

Kapak mukavvası ölçülere göre kesilip birleştirildikten sonra cep olarak kullanacağımız kâğıt kapak mukavvası ölçüsünde kesilir.

Resim 1.4: Cep kâğıdının mukavvaya yapıştırılması

Cep kâğıdı kapak mukavvasına ağız kısmından yapıştırılır (en fazla 2 mm).

Resim 1.5: Süngerin yerleştirilmesi

Sünger malzeme mukavva ile cep kâğıdının arasına yerleştirilerek cep kağıdı kapatılır. Böylece sünger malzemenin kapak üzerinde kayması engellenmiş olur.

Resim 1.6: Cilt bezinin yapıştırılması

Ciltbezi, ölçüsü alınarak kesilir. Sonar süngerli kapak mukavvası cilt bezine yapıştırılır.

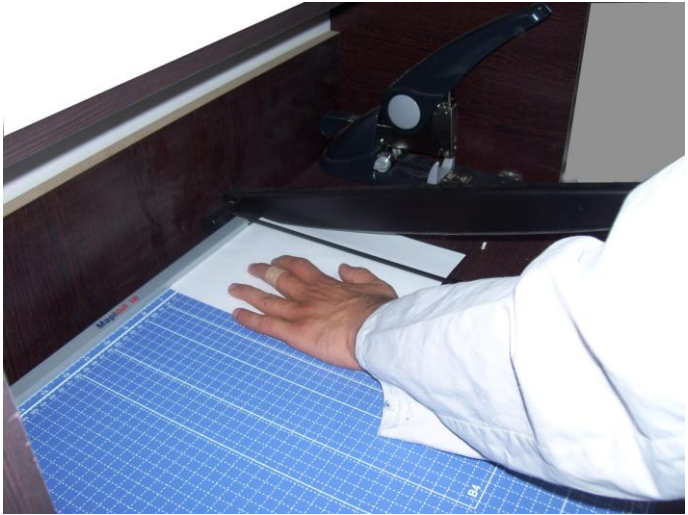

Resim 1.7: Süngerli kapak bitmiş hâli

Temiz bir bez ile ezme işlemi yapılır ve süngersiz kısım ağırlık altına konularak kurumaya bırakılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

15x24 cm ebadında ön kapağı süngerli sert kapak hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Kapak mukavvası ölçüsüne göre sünger kesiniz.</p> 	<p>➤ Süngerin boy ölçüsünü 23,4 en ölçüsünü 14,4 olarak kesiniz.</p>
<p>➤ Kapak mukavvası ebadına göre cep kâğıdını kesiniz.</p> 	<p>➤ Çarpık kesmemeye dikkat ediniz.</p>

- Kestiğiniz cep kâğıdını kapak mukavvası üzerine koyarak kontrol ediniz.

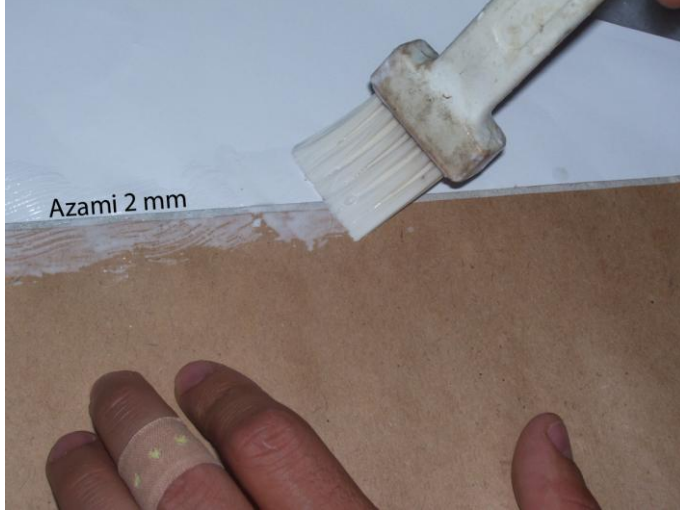
- Kesimde ölçülere özen gösteriniz.

- Kapak mukavvası üzerine düzgün kenarlı bir kâğıt koyunuz.

- Yapıştırma alanını 2 mm'den fazla bırakmayınız. Süngerin taşmasına sebep olur.

- Cep kâğıdı yapıştırma alanını tutkallayınız.

- Tutkalı taşırmamaya özen gösteriniz. Aksi hâlde süngerin yerleştirilmesine engel olur.

- Tutkalladığınız alanı kontrol ederek cep kâğıdını üzerine yapıştırınız. Ezerek kurutunuz.

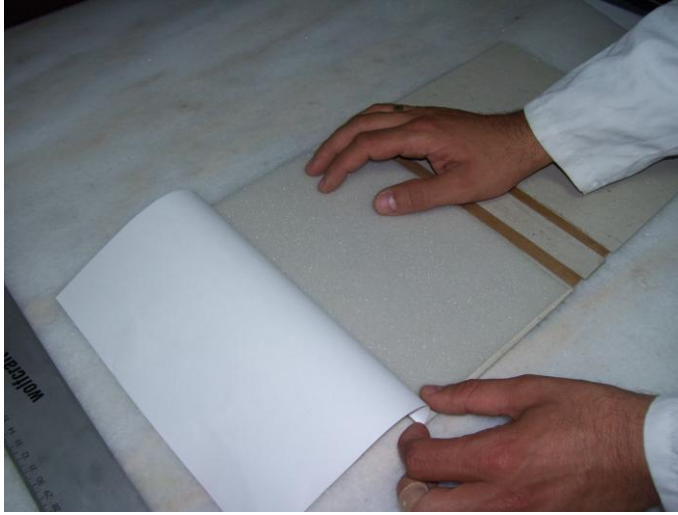
- Çarpık yapıştırmamaya özen gösteriniz. Aksi hâlde sünger eğri duracaktır.

- Süngeri cep kâğıdı ile mukavva arasına yerleştiriniz.

- Baş ve etek paylarını eşit vermeyi ihmal etmeyiniz.

- Cep kâğıdını mümkün olduğunca açarak süngerin cep kâğıdı ile mukavvanın birleşme noktasına hiç boşluk bırakmadan oturmasını sağlayınız.

- Çarpık yerleştirmemeye özen gösteriniz. Aksi hâlde sünger eğri duracaktır.

- Süngeri yerleştirilmiş kapak mukavvasının altına cilt bezini koyarak sınır çizgilerini çiziniz.

- Cilt bezinin iç tarafına çizim yapılır.

- Kapak mukavvası izleri çizilmiş cilt bezinin yapıştırma kenar paylarını da hesaplayarak kesimini yapınız.

- 2 cm'den daha az pay vermemeye özen gösteriniz.

- Cilt bezinin yapıştırma payları haricinde içini tamamen tutkallayınız.

- Çok sulandırılmış tutkal kullanmayınız. Mukavvanın nem alarak bozulmasına sebep olur.

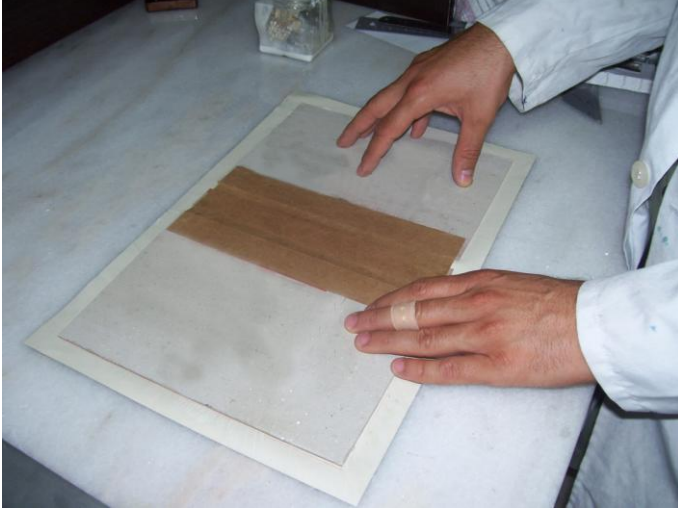
- Süngerli kapak mukavvasını alarak daha önceden çizilmiş çizgilere göre süngerli kısımdan yapıştırınız.

- Cilt bezi ve cep kâğıdının gerginliğini kontrol ederek ayarsız yapışmasına izin vermeyiniz.

- Süngerli kısmına cilt bezi yapıştırılan kapağı tutarak ya da üzerine hafif bir ağırlık koyarak süngersiz kısmın cilt bezinin gerginliğini ve yerleşimini kontrol ettikten sonra yavaşça bırakmak suretiyle yapıştırınız.

- Çizdiğiniz ölçü çizgilerine uymaya özen gösteriniz.

- Kapağı ters çevirerek bezle ezme işlemi ile kurutunuz.

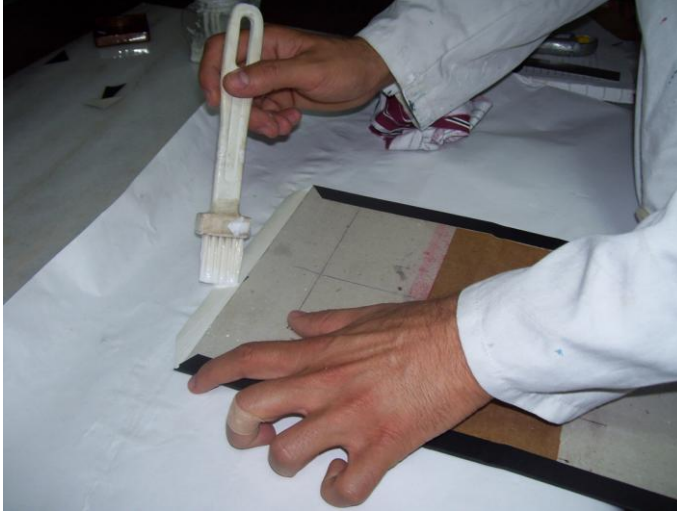
- Süngerli kısmın kaymaması için aşırı hareketlerde bulunmayınız.

- Kapak köşelerine gelen cilt bezinin fazlalıklarını kesiniz.

- Mukavva kalınlığı kadar pay bırakmayı ihmal etmeyiniz.

- Köşe kıvrımlarını yapıştırınız.

- Tutkalı taşırmadan dikkatli sürünüz.

➤ Köşeleri tırnaklama ya da ıstaka yolu ile katlayınız.

➤ Köşe örtüşmesine mukavvada kalmamasına gösteriniz. paylarının ve açıklık özen

➤ Bez ile ezerek sıkıştırınız.

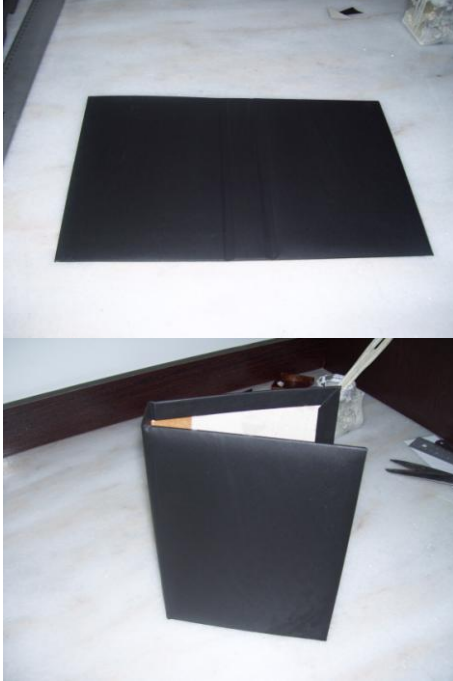

➤ Nemli kullanmayınız. bez

➤ Süngerli olmayan tarafı ağırlık altına koyabilirsiniz.

➤ Süngerli kısmı ağırlık altına koymayınız. Sünger ezilerek özelliğini kaybeder.

➤ Sürekli pratik yapmak el becerinizi geliştirir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulardan doğru olan şıkkı işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki bölümlerden hangisi sert kapak yapımı işlemi ile doğrudan ilgilidir?
A) Baskı Öncesi   B) Baskı   C) Baskı Sonrası   D) Hiçbiri
2. Aşağıdakilerden hangisi sünger kalınlığının en büyük değeri ile bağlantılıdır?
A) 20 lik mukavva kalınlığı
B) 40 lık mukavva
C) 80 lik mukavva
D) 100 lük mukavva.
3. Aşağıdakilerden hangisi süngerin kapak üzerindeki etkilerindedir?
A) Kapağın iyi hava almasını sağlar.
B) Kapağın temiz kalmasını sağlar.
C) Kapağın darbelere karşı korunmasını sağlar.
D) Kapağın rahat açılmasını sağlar.
4. Eni 17 cm olan bir kapak için sünger genişliği en çok kaç olmalıdır?
A) 16, 4
B) 16, 8
C) 16, 6
D) 17

Aşağıdaki cümlelerde verilen yargılar doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

5. ( ) Seri üretim yapan otomatik ciltleme sistemlerinde sünger cebi yapılmamaktadır.
6. ( ) Cep kalın bir kâğıttan yapılmalıdır.
7. ( ) Sünger kapaklı bir kitabın süngerli yüzeyine baskı yapılamaz.
8. ( ) Sünger rulo hâlinde tedarik edilip ihtiyaç miktarı kadar ucundan kesilerek kullanılabilir.
9. ( ) Sünger yapıştırılmak sureti ile sırt mukavvasına tutturulur.
10. ( ) Süngerli kapaklar iyi preslenmelidir ki sünger yerinden oynamasın.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorunlarındaki yanlış cevaplarınızla ilgili konuları tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

15X25 ebadında bir kapak mukavvası için sünger cebi hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Sünger boyutlarını hesapladınız mı?		
2.	Sünger boyutlarına göre sünger cebinin ölçülerini çıkardınız mı?		
3.	Sünger cebi yapacağınız kâğıdı seçtiniz mi?		
4.	Cep kâğıdını kapak ölçüsüne göre kestiniz mi?		
5.	Cebi kapak mukavvası üzerine koyarak ölçüsünü kontrol ettiniz mi?		
6.	Mukavvanın ağız kısmını tutkalladınız mı?		
7.	Cebi mukavva üzerine dikkatlice yapıştırdınız mı?		
8.	Süngerini cebe yerleştirdiniz mi?		
9.	Cilt bezinin ölçüsünü alıp mukavva yerlerini çizdiniz mi?		
10.	Cilt bezini tutkalladınız mı?		
11.	Süngerli kapağı cilt bezine yapıştırdınız mı?		
12.	Cilt bezinin kenar kıvrımlarını yapıştırdınız mı?		
13.	Cilt bezi köşe kıvrımlarını yapıştırdınız mı?		
14.	Cilt bezini nemli bez ile ezerek sıkıştırdınız mı?		
15.	Kapağın uygun kısımlarını ağırlık altında kurumaya bıraktınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda “**Hayır**”ı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz.

Tüm işlemleri başarı ile tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli ortam sağlandığında tekniğine uygun olarak ölçülü ve kenarları paralel yarım kapak yapabileceksiniz.

Ölçülü ve kenarları paralel yarım kapak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevre mücüllithaneleri ziyaret ederek yarım kapaklar hakkında bilgi edininiz.

2. YARIM PARŞÖMEN KAPAKLAR

Resim 2.1: Yarım parşömen kapak örnekleri

Bu tür kapaklar, uzun ömürlü kitaplarda, anı defteri, fotoğraf albümü gibi sanatsal içeriği zengin ve değerli kitaplarda kullanılır. Hazırlaması düz kapaklara göre daha uzun zaman alır ve daha zordur. Bu sebeple sanatsal değer taşır. Üzeri işlemlerle zenginleştirebilir.

2.1. Yarım Parşömenin Kapak Üzerindeki Etkisi

En az İki ayrı renkte, desende ya da türde cilt bezi kullanılarak yapıldığından göze daha hoş görünür ve yıprandığı zaman yıpranan kısmı kapağın tamamına zarar vermeden değiştirebilme kolaylığı sağlar.

2.2. Kullanılan Malzemeler

Klasik cilt yapımında kullanılan çoğu malzeme yarım parşömen kapak yapımında da kullanılmaktadır. Ancak ek olarak birkaç çeşit veya renkte cilt bezi de bulundurulması gerekir.

2.3. Yarım Parşömen Ölçüsü Almak

Sadece sırt mukavvasından taşırmlı yarım parşömen yapılabileceği gibi köşeleri de farklı malzeme ile kaplanmış kapaklar yapılabilir. Ne tür bir kapak hazırlanacağına karar verdikten sonra kullanılacak araç ve gereçler tezgâh üzerinde hazır bulundurulur. Kapak mukavvazı hazırlanacak iç blok sert kapak hazırlama-1 modülünde gösterilen şekilde ölçümlendirilir.

2.4. Yarım Parşömen Kapak Yapımı

Resim 2.1: Mukavva çizimi

Yapılan ölçümle mukavva üzerine çizilir. Çizim işlemi yapılırken her bir parçanın ölçüsüne özen gösterilmelidir. Aynı özellikte parçaların ölçüleri mutlaka eşit olmalıdır. Çizim esnasında gönyeli bir cetvel kullanılmalı ya da düz bir zemin üzerinde köşelerden gönye alınarak çizim yapılmalıdır. Çizim yapılırken en az iki nokta işaretlenmemi ve ondan sonra birleştirme işlemi yapılmalıdır. Çizim anında kalem mümkün olduğunca dik ve aynı açıda sürüklenerek ilerletilmelidir.

Resim 2.2: Mukavva kesim işlemi

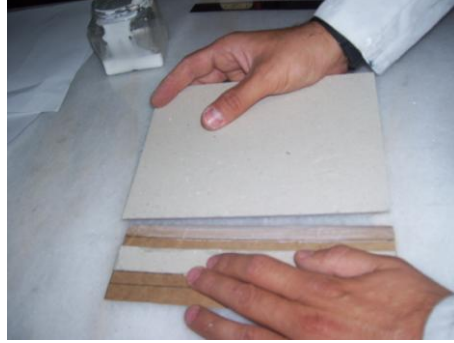
Mukavva ölçülendirilmesi bittikten sonra mukavvalar kesim işlemine alınır. Kesim işlemi giyotin ile olabileceği gibi mukavva makası yardımıyla ya da çelik cetvele dayamak sureti ile maket bıçağı ile de yapılabilir.

Resim 2.3: Yapıştırma kâğıdının işaretlenmesi

Uygun ölçüde muhat boşlukları hesaplanarak yapıştırma kâğıdı üzerine çizilir. Muhat boşluğunun ne kadar olabileceği hakkında bilgilerinizi daha önceki modüllerden okumak sureti ile tazeleyiniz.

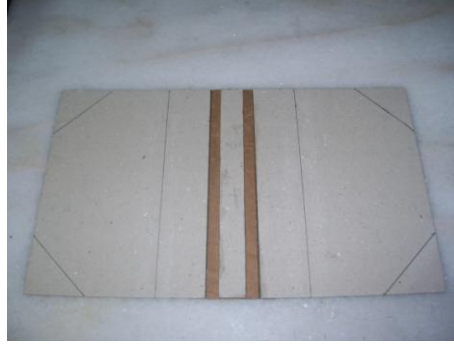
Resim 2.4: Mukavvaların birleştirilmesi

Mukavvalar yapıştırma kâğıdında işaretlenen ölçülere göre ilk önce sırt mukavvasından başlanarak birleştirilir. Burada dikkat edilecek en önemli husus mukavvanın iç ve dış yüzeyleri farklı ise düzgün (pürüzsüz) tarafı cilt bezine yapıştırılacak şekilde (yapıştırma kâğıdı pürüzlü tarafa) yapıştırılır.

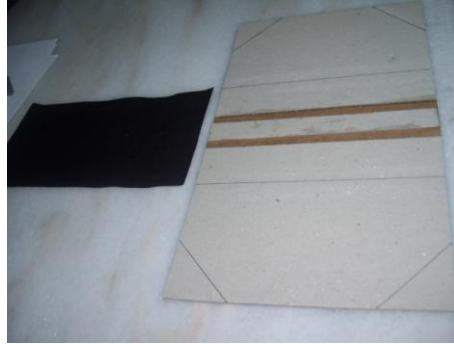
Resim 2.5: Yapıştırma kâğıdının ezilmesi

Bu aşamada yapıştırılan kısmın biraz ağırlık altında kuruyana kadar bekletilmesinde ya da bez yardımı ile ovulmak ezme sureti ile iyice yapıştırılmasında fayda vardır.

Resim 2.6: Yarım parşömen ölçülerinin çizilmesi

Mukavvanın düz tarafı çevrilerek yarı parşömen cilt bezlerinin yapıştırma yerleri belirlediğimiz uygun ölçülerde çizilir. Yarı parşömen göze hoş görünecek şekilde oranlı olmalıdır. Bu cilt ustasının sanatkar ruhunu cilt üzerine yansıtması ile oluşabilir. Parçalar yalnız sırtta olabileceği gibi köşelerde de uygulanabilir. Ancak çizim çok dikkatli yapılmalıdır. Köşelere 45 derece açı verebilmek için köşe noktasından enine ve boyuna eşit mesafede iki nokta işaretleyip birleştirmek gerekir.

Resim 2.7: Yarım sırt cilt bezi

Yapılan çizime göre sırt bölgesine yapıştırılacak cilt bezinin ölçüsü çıkarılır ve bu ölçüye göre cilt bezi rulosundan veya büyük parçalardan kesimi yapılır.

Resim 2.8: Yarım sırt cilt bezinin yapıştırılması

Çizilen kısımlardan taşırmadan sırt bezi mukavvaya yapıştırılır. Baş ve etekten taşan yapıştırma kulakları içe kıvrılarak yapıştırılır. Ezme işlemi yapılarak ya da ağırlık altına konularak kurumaya bırakılır.

Resim 2.9: Yarım köşe cilt bezlerinin hazırlanması

Köşeler için uygun ebatlarda cilt bezleri kare veya dikdörtgen şeklinde parçalar hâlinde kesilerek hazırlanır. Parçaların yeterli büyüklükte olmasına dikkat edilir (Yuvarlak köşe kesimleri için Pliyaj, Perforaj ve Kalamoza Modülünü inceleyiniz).

Resim 2.10: Yarım köşelerin yapıştırılması

Kesilen parçalar mukavva üzerinde daha önce çizmiş olduğumuz çizgilerden taşırmadan yapıştırılır.

Resim 2.11: Yarım köşelerin kesilmesi

Yapıştırılan köşeler ezilerek ya da ağırlık altında kurutulduktan sonra iç taraflarından belirlenen ölçüde yapıştırma payı bırakılarak düzgün bir şekilde kesilir.

Resim 2.12: Yarım köşelerin yapıştırılması

Yarım köşeler yapıştırma kulaklarından yapıştırılır. Katlama yerlerinin ve köşe kıvrımının iyice yapışmasına dikkat edilir. Bezle ezilerek ya da ağırlık altında kurumaya bırakılır.

Resim 2.13: İkincil cilt bezinin ölçülendirilmesi

İkinci renk cilt bezi ölçüsü almak için uygun büyüklükte bir parça kesilerek yarım parşömenli kapağın altına konur. Yarım parşömenlerin başlangıç ve bitiş noktaları cilt bezi üzerine çizilir. Çizim esnasında işaretlenen noktalar mukavva üzerine yapıştırılmış olan cilt bezinin ön ve arka kapak yüzeyinde 1'er cm üstüne binecek şekilde birleştirme yapılarak tamamlanır.

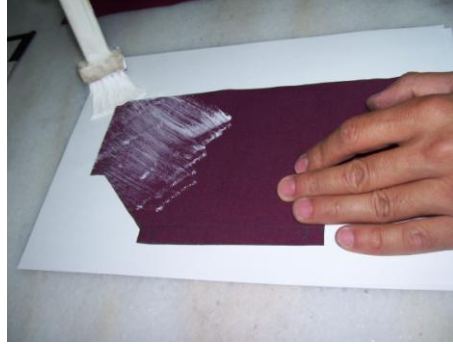
Resim 2.14: İkincil cilt bezinin kesilmesi

Dış hatları belli olan 2. renk cilt bezi kesilir.

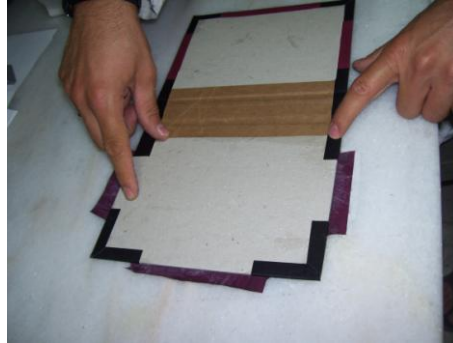
Resim 2.15: İkinci cilt bezinin ölçülendirilmesi

Kesim esnasında sürekli mukavva üzerinde kontrol yapılarak hataya meydan verilmemelidir.

Resim 2.16: İkinci cilt bezinin yapıştırılması

İkinci parça cilt parçaları, işaretli noktalarından çakışacak şekilde mukavva üzerine yapıştırılır.

Resim 2.17: İkinci cilt bezinin yapıştırılması

Köşeleri iyice ezildikten sonra yapıştırma kulakları dikkatli bir şekilde tutkallanarak yapıştırılır.

Yapıştırma işlemi bittikten sonra ağırlık ya da pres altına konularak tamamen kurumaya bırakılır.

Resim 2.18: Ağırlık altında kurutma

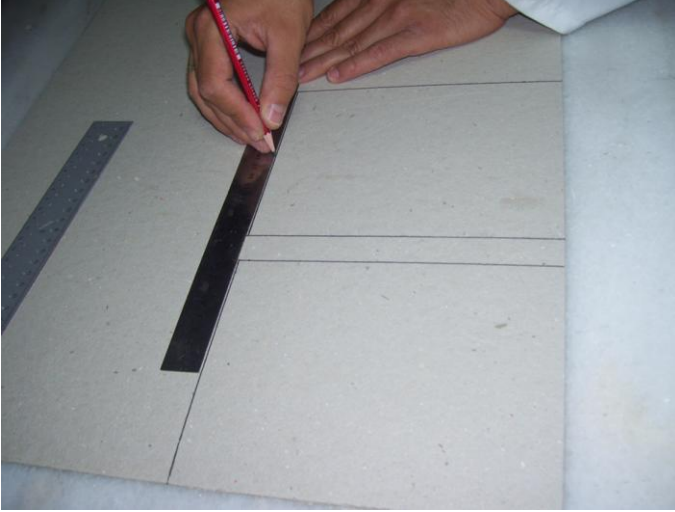
UYGULAMA FAALİYETİ

15x21 cm ebadında 3 cm kalınlığıda bir iç blok için Yarım parşömen kapak yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ İç Bloğa göre kapak ölçülerini alınız.</p> 	<p>➤ Kambura varsa ölçülendirmede bunu göz önünde bulundurunuz.</p> <p>➤ Bu uygulama için kapak ölçümüz 15x21 dir (Baş-etek 15 cm, sırt ağız 21 cm).</p>
<p>➤ Ölçüleri mukavva tabakası üzerine çiziniz.</p> 	<p>➤ Çizim yaparken en az iki nokta işaretleyerek birleştirme yapınız. Gönye ile dik çizgiler daha rahat çizilir.</p> <p>➤ Ön kapak, arka kapak ve sırt mukavvaları için tek bir tabakanın üzerine çizim yapabilirsiniz.</p>

- Cetvel ve gönye yardımı ile mukavvanın çizimini tamamlayınız.

- Köşelerin birleşmesine dikkat ediniz.

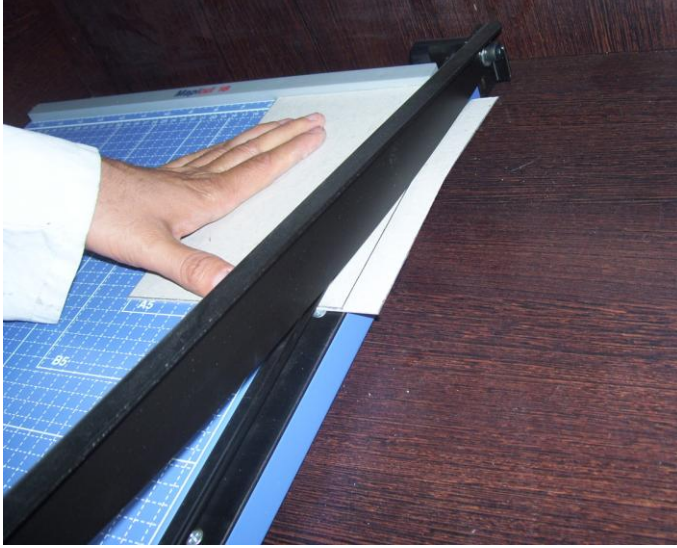
- Mukavva bıçağı ile çizilen yerlerden kesim yapınız.

- Mukavvayı kaydırmadan ve çizgilerin üzerinden kesmeye dikkat ediniz.

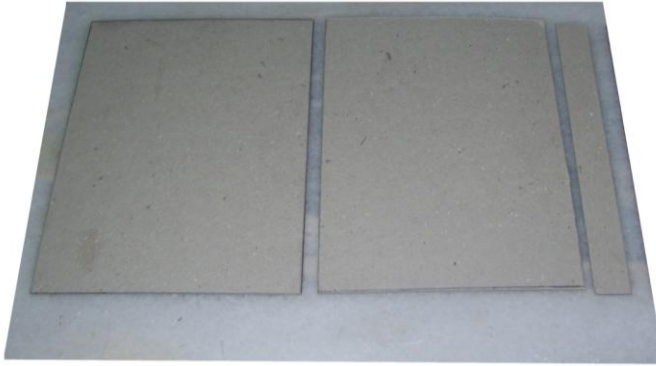

- Kesim işlemini yaparken mukavvanın kaymamasına dikkat ediniz.

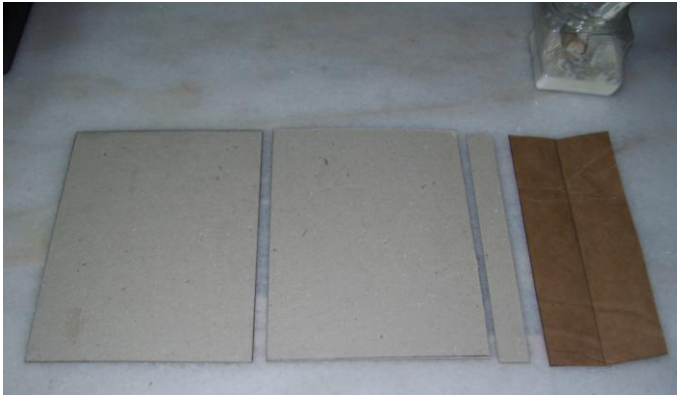
- Giyotin bıçağı ile kesim yapmak elle yapılan kesimden daha sağlıklı olacaktır.

- Kesim işlemini tamamlayınız.

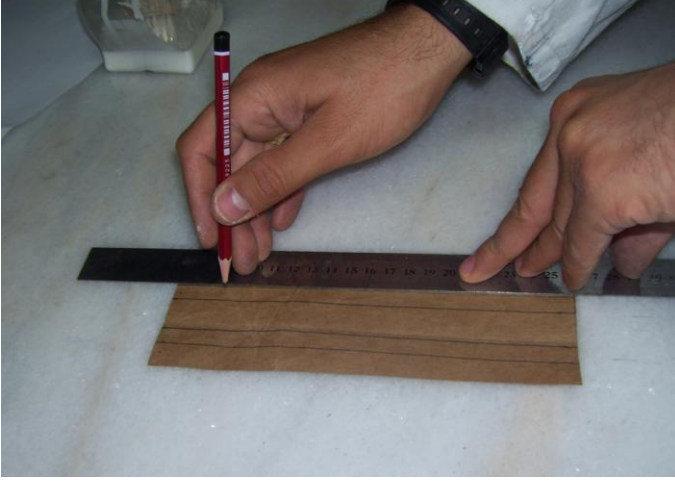
- Mukavvaların eşit ölçülerde olmasına özen gösteriniz.

- Kraft kâğıttan yapıştırma kâğıdı kesiniz.

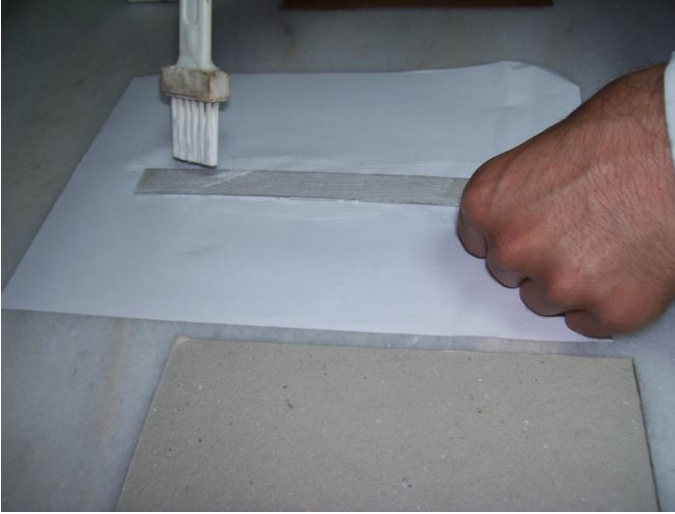
- Her iki taraftan da eşit uzaklıkta pay bırakılması daha uygundur.

- Yapıştırma kâğıdı üzerine muhat boşluklarını ve sırt mukavvasının yapıştırılacağı sınırları çiziniz.

- Bu iş için 1,2 cm lik muhat aralığı uygundur.
- Yapıştırma kâğıdı ölçüleri için muhat boşluklarını hesaplamayı unutmayınız.

- Sırt mukavvasını uygun bir zeminde tutkallayınız.

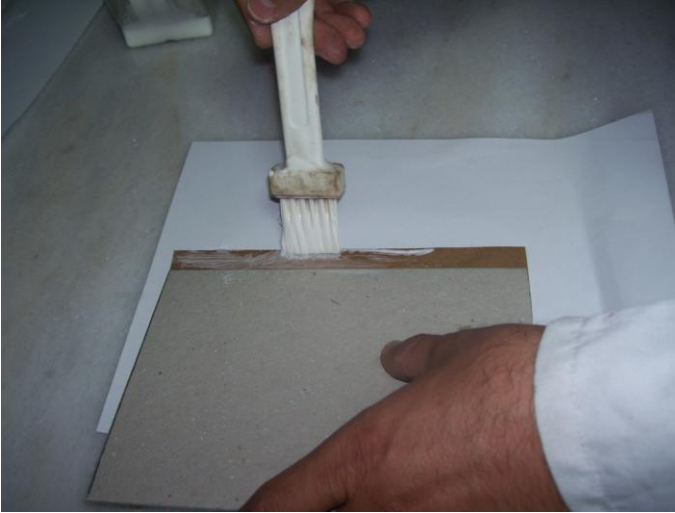
- Tutkallı mukavvanın pürüzlü tarafına sürünüz.

- Tutkalladığınız sırt mukavvasını yapıştırma kâğıdının üzerinde daha önce çizmiş olduğunuz yere yapıştırınız.

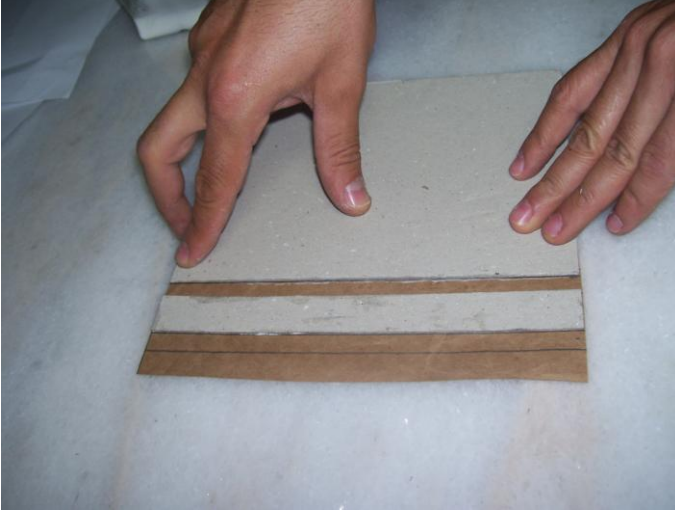
- Alt, üst ve yanlardan eşit olacak şekilde (çarpıtmadan) yapıştırmaya dikkat ediniz.

- Kapak mukavvasını uygun tutkallama yöntemi ile yapıştırma kâğıdı ile birlikte tutkallayınız.

- Tutkalı gereğinden fazla sürmemeye özen gösteriniz.

- Kapak mukavvasını çizgi üzerinden muhat boşluğu eşit kalacak şekilde yapıştırınız.

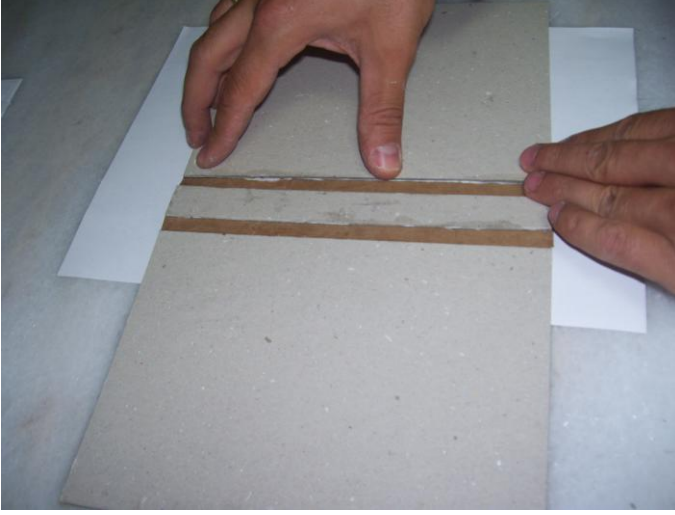
- Çarpık yapıştırmamaya özen gösteriniz. Muhatın çarpık olması kitabın rahat açılıp kapanmasını engeller.

- Kapak mukavvasının diğer parçasını da uygun tutkallama yöntemi ile yapıştırma kâğıdı ile birlikte tutkallayınız.

- Tutkalı gereğinden fazla sürmemeye özen gösteriniz.

- Kapak mukavvasını çizgi üzerinden muhat boşluğu eşit kalacak şekilde yapıştırınız.

- Çarpık yapıştırmamaya özen gösteriniz. Muhatın çarpık olması kitabın rahat açılıp kapanmasını engeller.

- Tutkallanan yapıştırma kâğıdını ezerek ya da birleştirilmiş mukavvaları ağırlık altına koyarak kurumasını sağlayınız.

- Kraft kâğıdı için nemli bez kullanmayınız.

- Kapak mukavvasının cilt bezi yapıştırılacak olan (pürüzsüz) kısmına parça cilt bezlerinin yapıştırma yerlerini kurşun kalem ile çiziniz.

- Çarpık çizmemeye özen gösteriniz. Çarpık çizgiler cilt bezinin yapıştırılması işleminde sizi yanıltır.

- Köşe parçalarının çizimini yatay ve düşey eksenlerden eşit uzaklıkta iki nokta işaretleyip, noktaları cetvelle birleştirerek oluşturunuz.

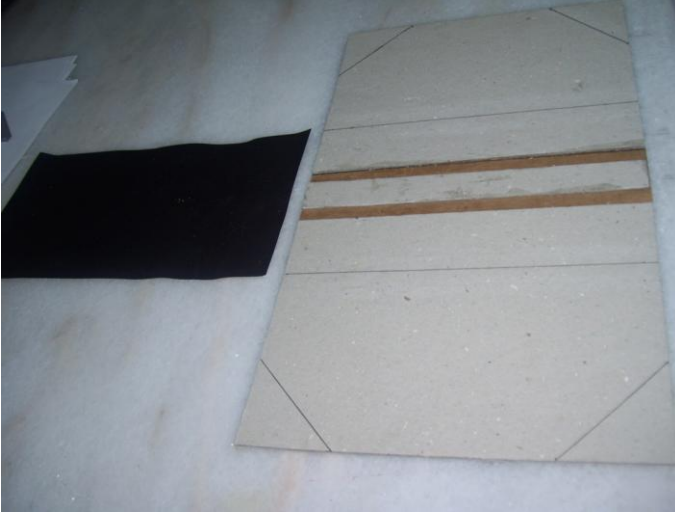
- 45 derece açı en eşit bölmeyi sağlar (ikizkenar dik üçgen). Bu iş için 4 er cm'lik bir ölçü uygundur.

- Çizim işlemi bittikten sonraki görünüm.

- Göz ile kuşbağı kontrolü ihmal etmeyiniz.

- Sırt kısmına yapıştıracağınız cilt bezini mukavva üzerinde yapmış olduğumuz çizime göre ölçü alarak kesiniz.

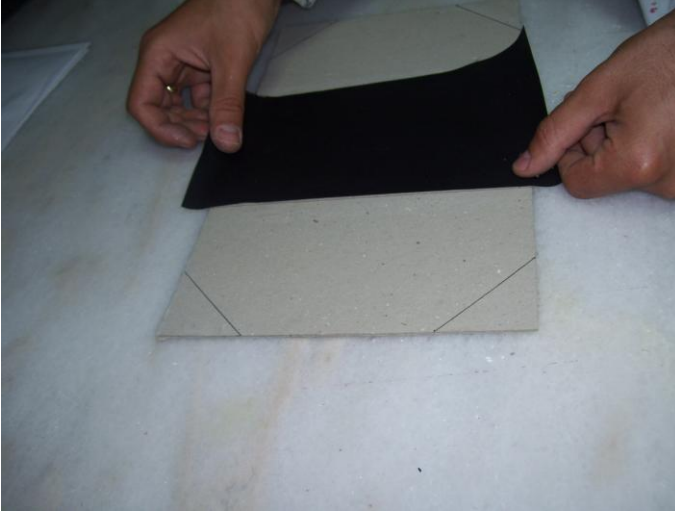
- Cilt bezinin içe kıvrılacak yapıştırma kulaklarının payını hesaplamayı unutmayınız. Bu iş için 2 cm'lik yapıştırma payı uygundur.

- Parça cilt bezini uygun yöntem ile tutkallayınız.

- Tutkalamayı bir kâğıt üzerinde içten dışa doğru yapmak temiz ve homojen bir görünüm sağlar.

- Tutkalladığınız cilt bezini daha önce çizmiş olduğumuz çizgi üzerinden yapıştırınız.

- Çarpık yapıştırmamaya özen gösteriniz.

➤ Cilt bezinin üzerinden ezerek yapıştırmayı güçlendiriniz.

➤ Geniş alanları ezme işleminde çok hafif nemli bir bez kullanabilirsiniz. Mukavvayı nemlendirmemeye özen göstermelisiniz.

➤ Yapıştırma paylarını içe doğru kıvrarak yapıştırınız.

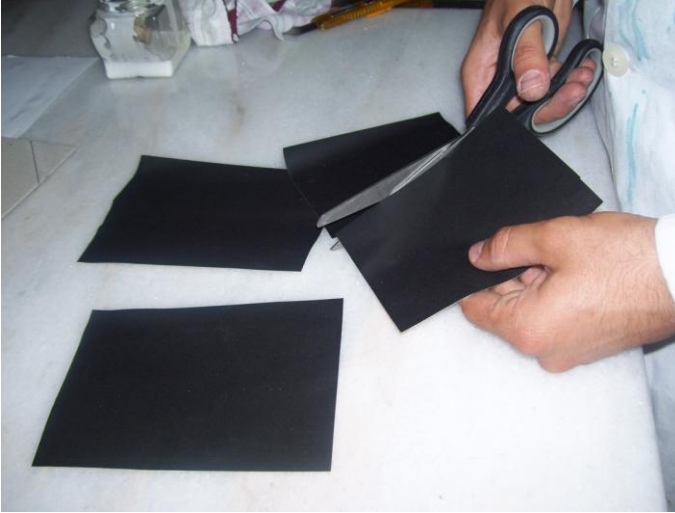
➤ Mukavva köşelerinde boşluk oluşmamasına özen gösteriniz.

- Her iki tarafıda yapıştırdıktan sonra ezerek kurutunuz.

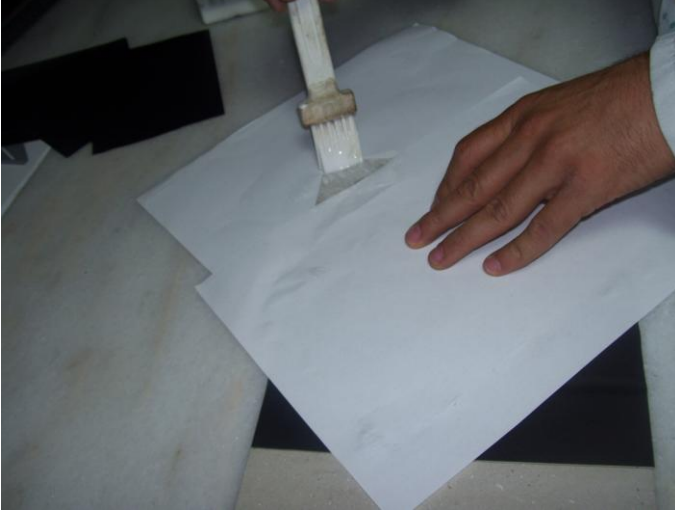
- Köşelerin boşluklu olmamasına özen gösteriniz.

- Köşeler için uygun büyüklükte dört adet cilt bezi kesiniz. Cilt bezinin en az bir kenarı tam düz olmalıdır.

- Bu iş için 10x10 cm lik parçalar uygundur.

- Her bir köşeyi mukavva üzerine tutkal sürme işlemi yaparak tutkallayınız. Diğer köşeye geçmeden cilt bezini yapıştırınız.

- Tutkallama işlemini mukavva üzerine uygulamanız daha sağlıklı olacaktır.

- Parçayı düz tarafı tam çizgi üzerine gelecek şekilde yapıştırınız.

- Çarpık yapıştırmamaya dikkat ediniz.

➤ Yapıştırma işlemi bittikten sonraki görünüm.

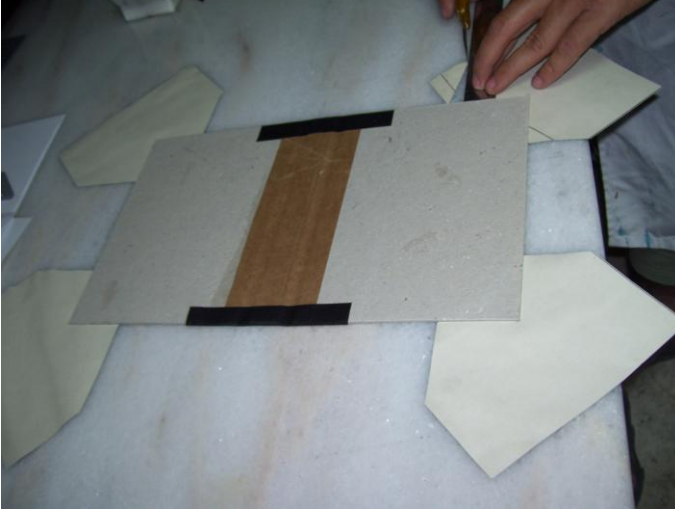
➤ Ezme işlemi yapabilirsiniz.

➤ Fazla kısımları cetvel yardımı ile mukavvaya dik gelecek şekilde kesiniz.

➤ Kesim başlangıç noktası cilt bezinin mukavvaya yapıştığı en son bitiş noktasıdır.

- Aynı köşenin diğer tarafında aynı işlemle kesiniz.

- Kesim başlangıç noktası cilt bezinin mukavvaya yapıştığı en son bitiş noktasıdır.

- Yapıştırma kulakları kalacak şekilde fazlalıkları kesiniz.

- Bu iş için 2 cm yeterlidir.

- Diğer köşeleride aynı işlemle kesiniz.

- Yapıştırma paylarını eşit vermeye dikkat ediniz. Çizim yaparak da kesebilirsiniz.

- Köşe kıvrımlarını yapabilmemiz için fazla kısımları kesiniz.

- Mukavva kalınlığı kadar pay bırakmayı ihmal etmeyiniz. Aksi hâlde köşe kıvrımları açık kalacaktır.

➤ Birincil cilt bezi kesim işlemi bitmiş hâli

➤ Köşe kıvrımlarını yapıştırma işlemine geçebilirsiniz.

➤ Köşe yapıştırma kulaklarına tutkal sürünüz.

➤ Tutkalı aşırıya kaçmadan sadece gerekli alana sürünüz.

- Bir tarafı içe doğru katlayıp köşe kıvrımını hazırladıktan sonra diğer tarafı onun üzerine bindirmek sureti ile yapıştırınız.

- Köşe kıvrımlarını tırnaklama ya da ıstaka ile bastırma yolu ile alıştırmadan yapıştırmayınız.

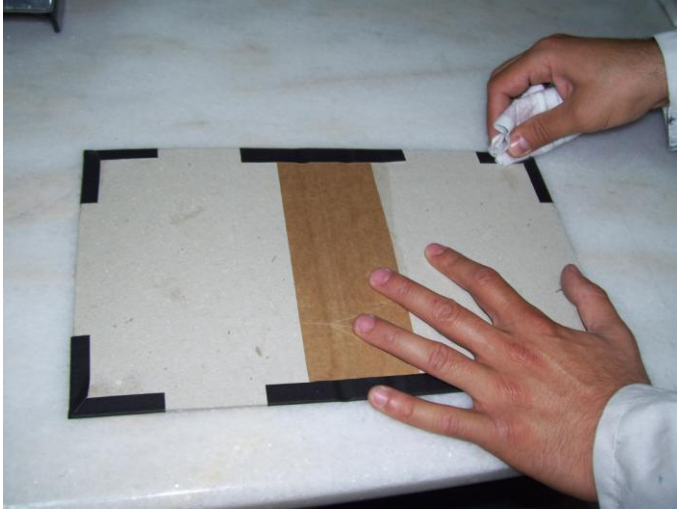
- Bir tarafı içe doğru katlayıp köşe kıvrımını hazırladıktan sonra diğer tarafı onun üzerine bindirmek sureti ile yapıştırınız.

- Mukavva kalınlığına gelen kısımların tam yapışmasına boşluk olmamasına özen gösteriniz.

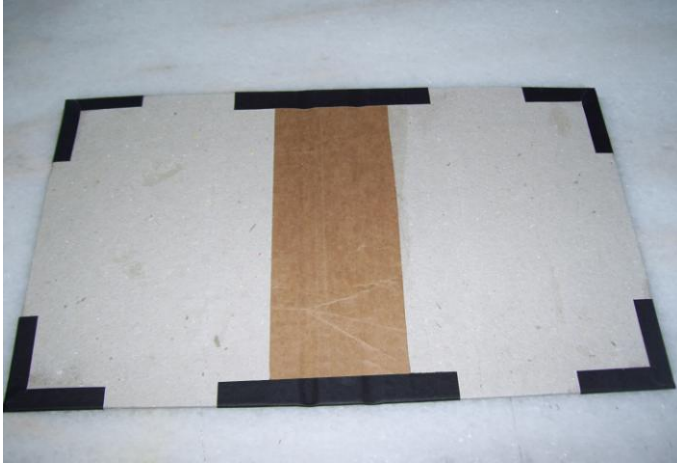

➤ Bez yardımı ile ezme işlemi yaparak sıkıştırınız.

➤ Fazla tutkalları da temizlemeyi ihmal etmeyiniz.

➤ Birincil cilt bezi yapıştırma işlemini tamamlayınız.

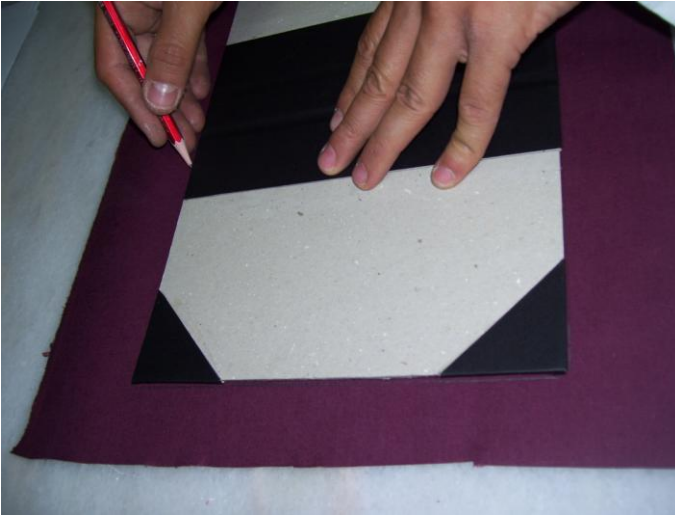

➤ Kurutunuz.

➤ Ağırlık altında tamamen kurumaya bırakınız.

➤ Bütün cilt bezinin üzerine daha önce hazırladığımız kapağı yerleştiriniz.

➤ İkincil cilt bezinin yeterli büyüklükte olmasına dikkat ediniz.

- Birincil cilt bezinin başlangıç ve bitiş noktalarını ikincil bez üzerinde işaretleyiniz.

- Yumuşak uçlu kurşun kalem kullanınız ki cilt bezi zedelenmesin.

- Noktaları kontrol ediniz.

- Unutulan kısım var mı gözle kontrol ediniz.

- Birincil cilt bezinin işaretlenmiş olan başlangıç ve bitiş noktalarından köşeye doğru 1'er cm daha yakın olacak şekilde köşe çizgilerini çiziniz.

- Burada ikincil cilt bezi birincil cilt bezinin üzerine geleceği için üzerine binecek kısmın biraz daha büyük olması gerekmektedir ki tam bir örtme sağlanabilsin. Aksi hâlde eksiklikten dolayı mukavva alttan görünecektir.

- Köşe çizgileri de tamamlanmış ikincil cilt bezi görünümü.

- Ölçüleri kontrol etmeyi ihmal etmeyiniz.

- İkincil cilt bezinin yapıştırma kulaklarını çiziniz.

- Yapıştırma kulaklarının başlangıç noktaları köşe çizgilerinin uçları ile birleşmelidir.

- Köşe çizgileri ve yapıştırma kulak payları çizilmiş ikincil cilt bezi görünümü.

- Ölçüleri tekrar kontrol ediniz.

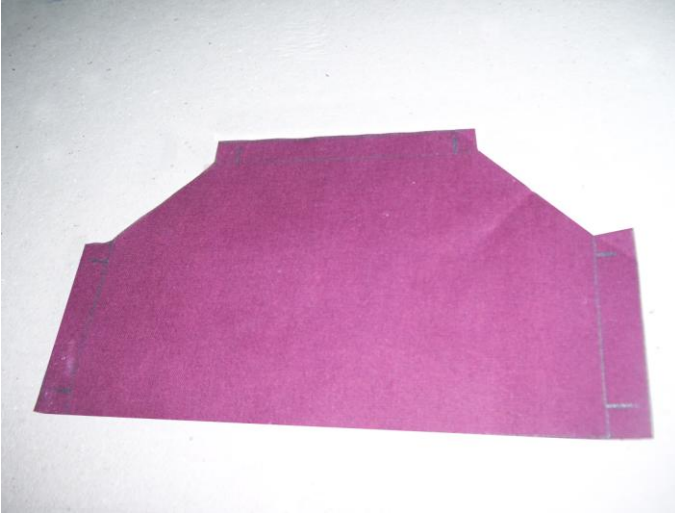

- Kesim işlemine makas ya da maket bıçağı yardımı ile başlayınız.

- İkincil cilt bezi iki parça olacağından ilk olarak bu parçaları ayırınız.

- Tek bir parçanın kesilmiş hâlinin görünümü

- Kesim işleminde pürüz veya kademeler oluşmamasına dikkat ediniz.

- Birincil cilt bezi ile kaplanmış mukavva üzerine yapıştırılacak ikincil cilt bezinin son hâli.

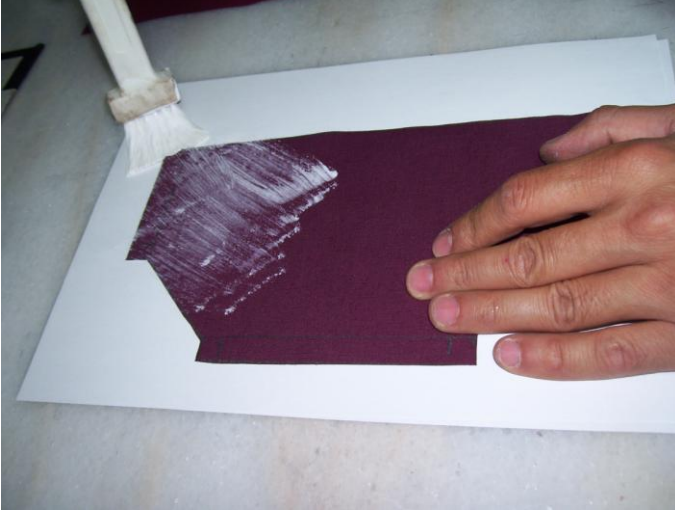
- Ölçüleri mutlaka kontrol ediniz.

- Yapıştırmadan önce son kontrol

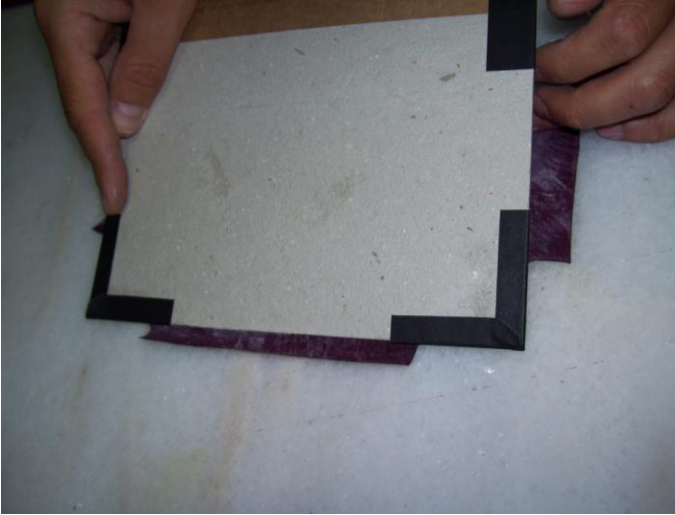
- Ölçüleri mutlaka kontrol ediniz.

- Herhangi bir parçadan başlayarak uygun yapıştırma tekniğine göre tutkallama işlemine geçiniz.

- Tutkalı homojen bir şekilde içten dışa doğru sürünüz.

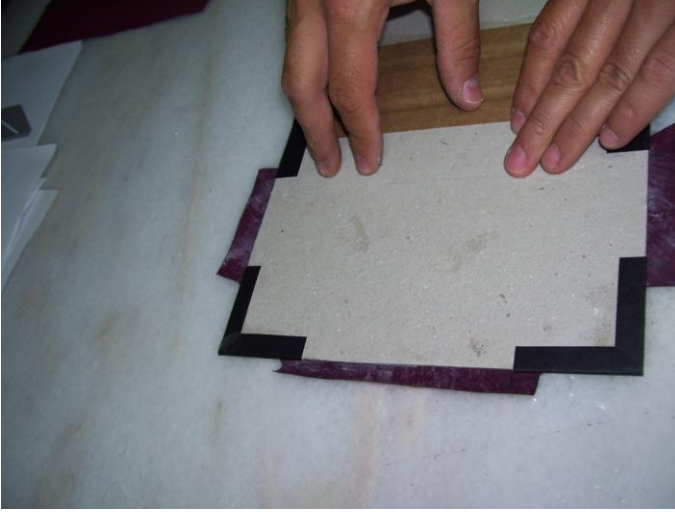
- Tutkallanmış İkincil cilt bezi üzerine kapak mukavvamızı önceden çizmiş olduğumuz çizgilere göre ağız kısmından başlayarak yapıştırıyoruz.

- Önceden çizdiğiniz çizgilere göre hareket ediniz.

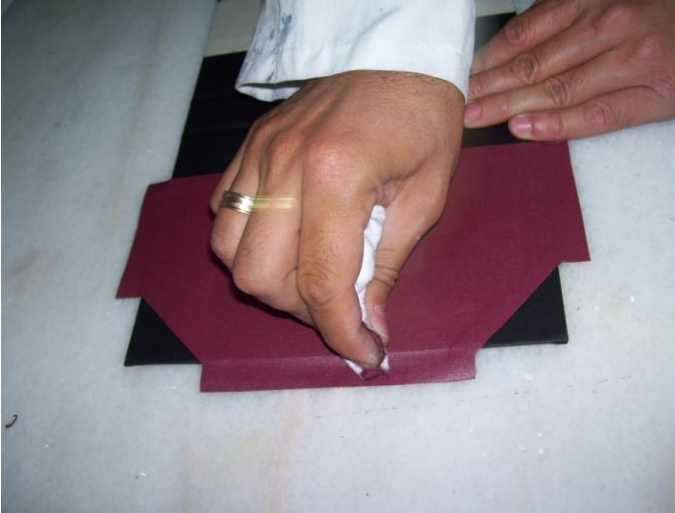

- Baş ve etek çizgilerini de hizalayınız.

- Önceden çizdiğiniz çizgilere göre hareket ediniz.

- Mukavvayı ters çevirip ezme yöntemi ile sıkıştırınız.

- Köşe kıvrımlarını mutlaka alıştırınız.

➤ Kulak kıvrımlarını yapıştırınız.

➤ Mukavva kalınlığına gelen kısımları ezerek boşluk kalmamasını sağlayınız.

➤ Yapıştırma kulaklarını ezerek sıkıştırınız.

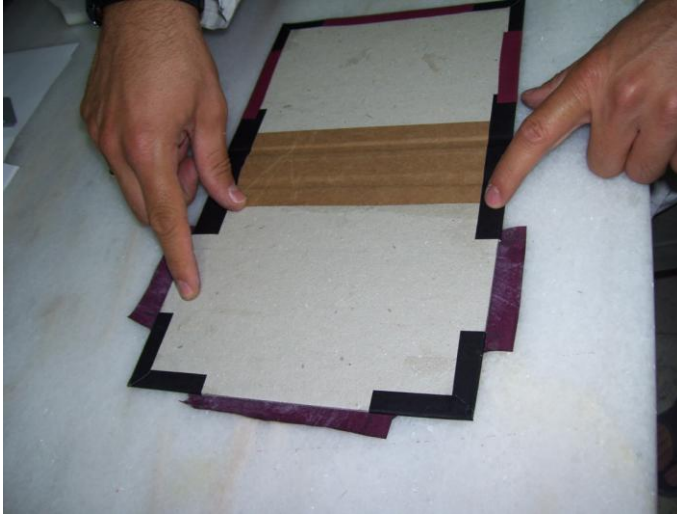
➤ Nemli bez kullanmayınız.

➤ Tek tarafı tamamlanmış kapak görünümü

➤ Ağırlık altında kurumaya bırakabilirsiniz.

➤ İkinci parçayı da aynı şekilde yapıştırınız.

➤ Ölçüleri kontrol ediniz.

➤ Nemli bez yardımı ile ezme işlemi yaparak sıkıştırınız.

➤ Fazla tutkalları ve lekeleri de temizlemeyi ihmal etmeyiniz.

➤ İkincil cilt bezi yapıştırılmış mukavvanın iç görünüşü.

➤ Mutlaka ağırlık altına ya da prese sıkıştırarak kurumaya bırakınız.

➤ Yarım Parşömen kapak bitmiş hâli son görünüm.

➤ Tekrar tekrar uygulama yapmak el becerinizi geliştirecek ve hız kazandıracaktır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulardan doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

1. Yarım parşömen cilt kapağı yapımı için aşağıdakilerden hangisi mutlaka kullanılır?
A) Deri cilt bezi
B) En az iki renk cilt bezi
C) Kraft kâğıt
D) Makas
2. Aşağıdakilerden hangisi yarım parşömen kapağın etkilerinden değildir?
A) Göze hoş görünür.
B) Kapağa gelecek darbelerin etkisini azaltır.
C) Tamiri kolaylaştırır.
D) Kapağın değerini artırır.
3. Aşağıdakilerden hangisi yarım parşömen sert kapağı en iyi tanımlar?
A) En az iki farklı cilt bezinin kullanıldığı göze hoş görünen kapaklardır.
B) Sadece sırt kısmı farklı cilt bezinden yapılan kapaklardır.
C) Ajandalarda kullanılan sert kapaklara denir.
D) Uzun süre saklanacak kitaplara yapılan kapaklara denir.
4. Aşağıdakilerden hangisi yarım parşömen kapak yapımında işlem basamaklarını en doğru sıralayan seçenektir?
I- İkincil cilt bezinin üzerine mukavvayı koyarak çizeriz.
II- Yapıştırma kâğıdı kesilir.
III- İç blok ölçüsüne göre mukavva ölçüsü çıkarılır.
IV- Bez yardımı ile ezerek sıkıştırılır.
A) I-II-III-IV
B) IV-I-III-II
C) III-II-IV-I
D) III-II-I-IV
5. İkincil cilt bezi ölçüsü çizilirken hangisi doğru işlemlerden biridir?
A) Ölçüleri mukavva ölçüsünden daha küçük alınır.
B) Birincil cilt bezi ölçüleri ile aynıdır tek fark renktir.
C) Birincil cilt bezinden küçük, mukavvadadan büyük alınır.
D) Köşe noktaları işaretlendikten sonra birleştirme çizgisi köşelere daha yakın iki nokta birleştirilerek çizilir.

Aşağıdaki cümlelerde verilen yargılar doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

6. ( ) Yarım parşömen kapak yapımı düz kapak yapımından daha zordur.
7. ( ) Yarım parşömen kapak daha pahalıya malolur.
8. ( ) Yarım parşömen kapağın tamiri daha zordur.
9. ( ) Yapıştırma işleminden sonra her zaman nemli bez kullanılarak ezme işlemi yapılır.
10. ( ) Kapağın sağlıklı kuruması için en son işlemden sonra mutlaka ağırlık altına yada prese sıkıştırılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorunlarındaki yanlış cevaplarınızla ilgili konuları tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

İki farklı cilt bezi kullanarak yarım parşömen kapak yapınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Cilt yapımı için kullanılacak araç ve gereçleri hazırladınız mı?		
2.	Yapacağınız kapak ölçülerini belirlediniz mi?		
3.	İki farklı cilt bezi temin ettiniz mi?		
4.	Kapak mukavvası üzerine ölçüleri çizdiniz mi?		
5.	Ölçülere uygun mukavva kesimi yaptınız mı?		
6.	Ölçüsüne uygun yapıştırma kâğıdı kestiniz mi?		
7.	Yapıştırma kâğıdının üzerine muhat boşluklarını çizdiniz mi?		
8.	Sırt mukavvasını yapıştırma kâğıdına yapıştırdınız mı?		
9.	Kapak mukavvalarını yapıştırma kâğıdına yapıştırdınız mı?		
10.	Kapak mukavvası üzerine birincil cilt bezini yapıştıracağınız çizgileri çizdiniz mi?		
11.	Birincil cilt bezinin sırt kısmını ölçüsüne uygun kestiniz mi?		
12.	Birincil cilt bezinin sırt kısmını ölçüsüne uygun yapıştırdınız mı?		
13.	Birincil cilt bezininin köşe kısımlarını ölçüsüne uygun kestiniz mi?		
14.	Birincil cilt bezinin köşe kısımlarını yapıştırdınız mı?		
15.	Yapıştırma kulak paylarını kestiniz mi?		
16.	Yapıştırma kulaklarını yapıştırdınız mı?		
17.	Ezme işlemlerini tamamladınız mı?		
18.	Birincil cilt bezi kaplanmış mukavvayı prese koyup kuruttunuz mu?		
19.	İkincil cilt bezinin üzerine kaplanmış mukavvayı koyup ölçülendirdiniz mi?		
20.	Mukavvayı kaldırıp köşe noktalarının paylarını çizdiniz mi?		
21.	Yapıştırma kulaklarının paylarını çizdiniz mi?		
22.	İkincil cilt bezini keserek iki ana parçaya ayırdınız mı?		
23.	Ayrılan parçaları uygun ölçülerde çizim yerlerinden kestiniz mi?		
24.	Kesilen parçaları mukavvanın üzerine koyarak ölçüleri control ettiniz mi?		
25.	İkincil cilt bezlerini sırası ile yapıştırdınız mı?		
26.	Köşe kıvrımlarını yapıştırdınız mı?		
27.	Dış yüzeyi nemli bezel silerek ezme ve temizlik işlemini tamamladınız mı?		
28.	Tamamlanmış yarım parşömen kapağı pres altında kurumaya bıraktınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda hayırı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz.

Tüm işlemleri başarı ile tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli ortam sağlandığında tekniğine uygun olarak çok parçalı kapak hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kur'an kapaklarını ve bulabildiğiniz diğer çok parçalı kapakları inceleyiniz.

3. ÇOK PARÇALI KAPAKLAR

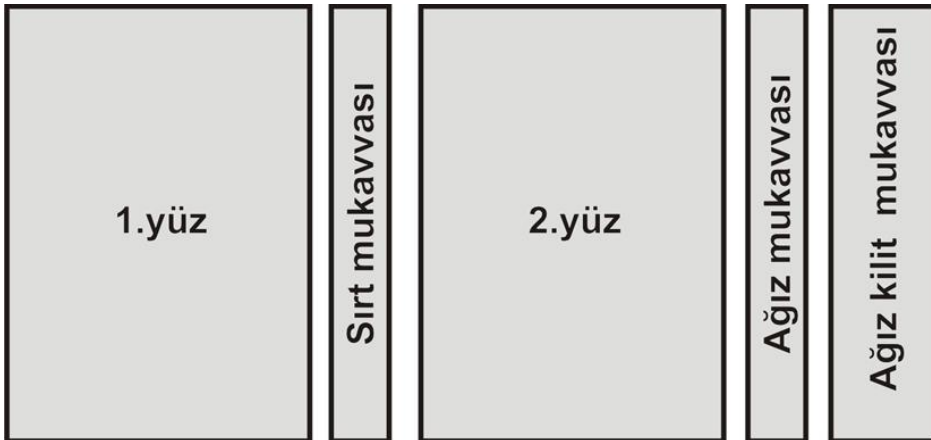
Çok parçalı kapaklar daha çok koruyucu nitelikleri ön planda tutmakla birlikte görsel albeni arttırmakta da etkili bir kapak sistemidir. Çok parçalı kapaklar kullanılacak oldukları iç bloğun özelliğine göre ön kapak ağzından uzatılarak kapanan, arka kapak ağzından uzatılarak kapanan, kutu ya da klasör şeklinde geçmeli olarak kapanan yapılara sahiptirler.

3.1. Çok Parçalı Kapak Kullanılan İşler

Çok parçalı kapaklar yüksek öncelikte korunması ve yıllar boyu saklanması gereken kitap, yazılı belge, anı defteri, fotoğraf albümü gibi işlerde kullanılırlar.

3.2. Çok Parçalı Kapak Ölçülendirme

Çok parçalı kapaklar kullanılacak oldukları iç bloğun yapısına göre ölçülendirilirler. Ölçülendirme işleminin ayrıntılarını sert kapak-1 modülünden tekrar edebilirsiniz. Burada dikkat edilecek ek husus sırt mukavvasından en az iki adet hazırlamaktır.

Şekil 3.1: Çok parçalı kapak açılımı

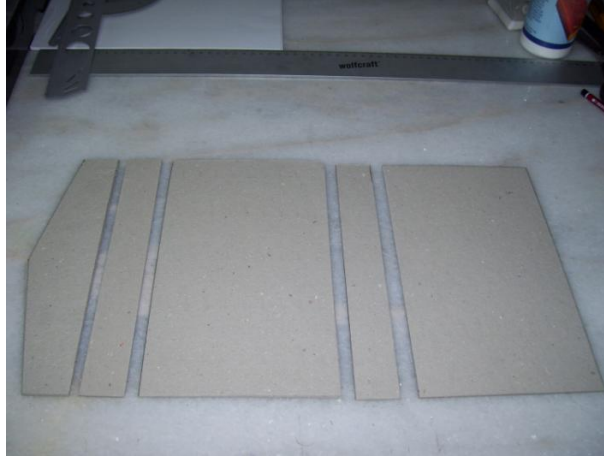
3.3. Çok Parçalı Kapak Yapımı

Çok parçalı kapaklar yapımında da yine iç blok ebadına göre ölçülendirme yapılır. Ancak burada sırt mukavvasının yanında ağız mukavvası ve ağız kilit mukavvası da kesmek gerekmektedir.

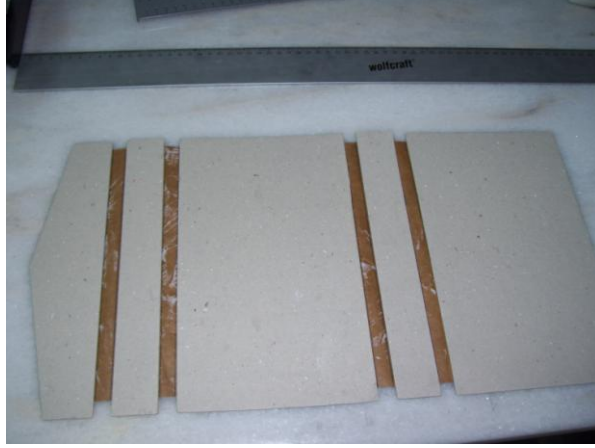
Resim 3.1: Mukavva üzerine çok parçalı kapak çizimi

Yapılan ölçüme göre parçalar mukavva üzerine çizilir.

Resim 3.2: Mukavvanın kesilmiş şekli

Çizilen parçalar dikkatlice kesilir. Sırt mukavvaları ve kapak mukavvaları üst üste koyularak eşit olup olmadıkları mutlaka kontrol edilir.

Resim 3.3: Parçaların birleştirilmiş şekli

Kesilen parçalar birleştirilir. Mukavvaları birleştirme yaparken düzgün bir yer ya da cetvel kenarına dayayıp hizalı yapıştırılmalıdır.

Resim 3.4: Cilt bezi ölçümü

Birleştirilen parçalara uygun ölçüde cilt bezi kesilir.

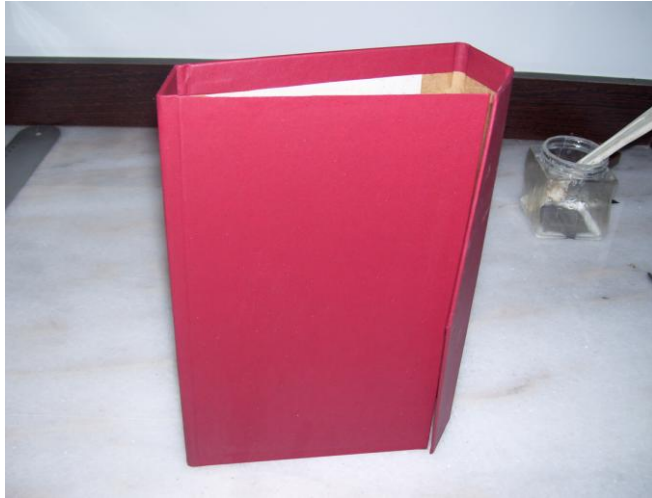
Resim 3.5: Cilt bezi yapıştırılması

Kesilen cilt bezi mukavva ile birleştirilir.

Resim 3.6: Prese alınmaya hazır kapak

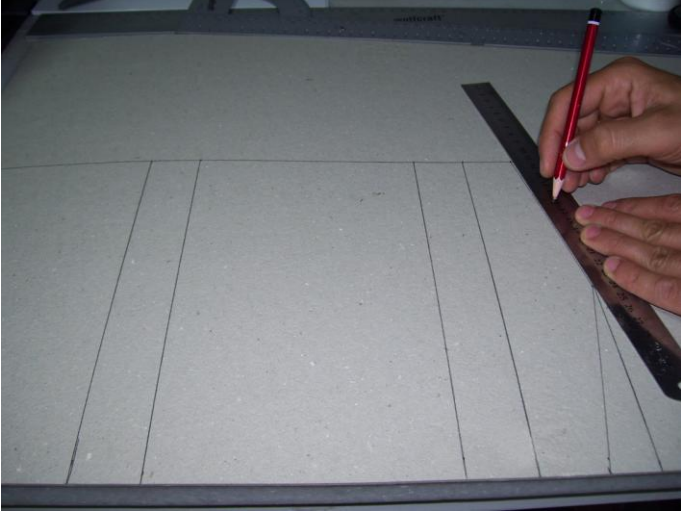

Birleştirilen cilt ağırlık altına alınarak kurumaya bırakılır.

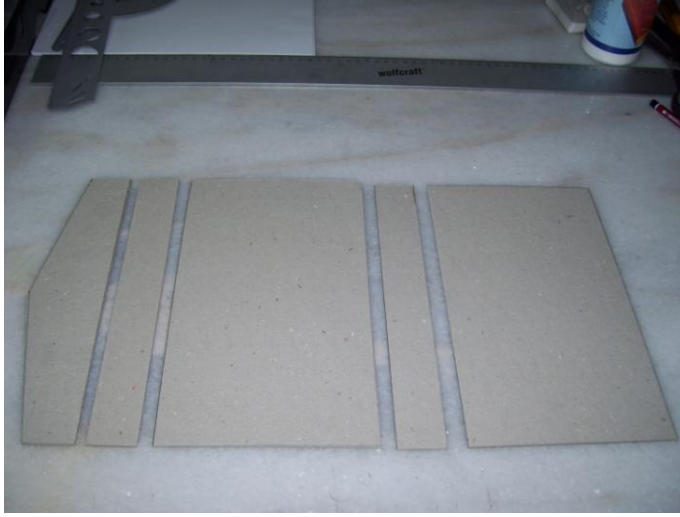
Resim 3.7: Süsleme ya da i blok taslamaya hazır çok parçalı kapak

UYGULAMA FAALİYETİ

16x24 ebadında 3 cm kalınlığında bir iç blok için çok parçalı kapak yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Ön kapak arka kapak sırt mukavvası ağız mukavvası ve ağız kilit mukavvası ölçülerini belirleyerek mukavva tabakası üzerine çiziniz.</p> 	<p>➤ Bu iş için; Muhat 1,3 cm, (Kapak boyu 24,6 cm) ➤ Kapak eni; $16 + (\text{ağız payı} - \text{muhat}) = 16 + 0,3 - 1,3 = 15$ cm ➤ Mukavva kalınlığı 2 mm ➤ Sırt mukavvası: iç blok kalınlığı + iki mukavva kalınlığı = $3 + 0,4 = 3,4$ ➤ Ağız kilit mukavvası eni 6 cm</p>
<p>➤ Mukavvayı çizgiler üzerinden kesiniz.</p> 	<p>➤ Çarpık kesmemeye özen gösteriniz.</p>

➤ Kestiğiniz mukavvaların ölçülerini kontrol ediniz.

➤ Hatalı parça varsa yeniden kesiniz.

➤ Uygun ölçülerde 2 adet yapıştırma kâğıdı kesiniz.

➤ Yapıştırma kâğıdı en az muhat + sırt kalınlığı + 2 kat mukavva kalınlığı ve yapıştırma payları (en az 1 cm) toplamı kadar olmalıdır.

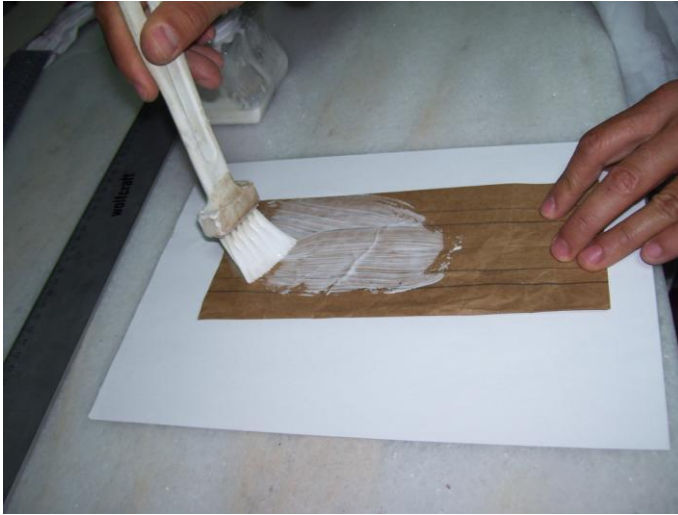

- Kestiğiniz yapıştırma kâğıtlarının üzerine muhat ölçüleri ve yapıştırma paylarını ayıran çizgiler çiziniz.

- Çizimleri yapıştırma kâğıdını ortalayacak biçimde ayarlayınız.

- Yapıştırma kâğıdının çizimli tarafını tutkallayınız.

- Tutkalı içten dışa doğru sürünüz.

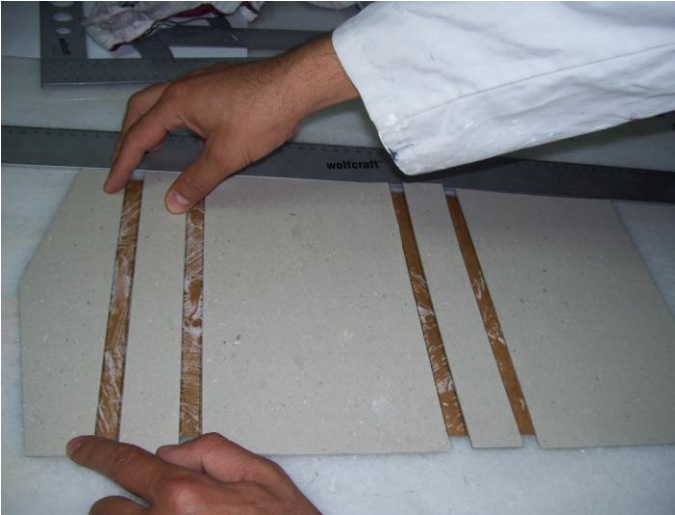

- Mukavvaları düz bir zemin veya cetvel kenarına dayama yaparak yapıştırınız.

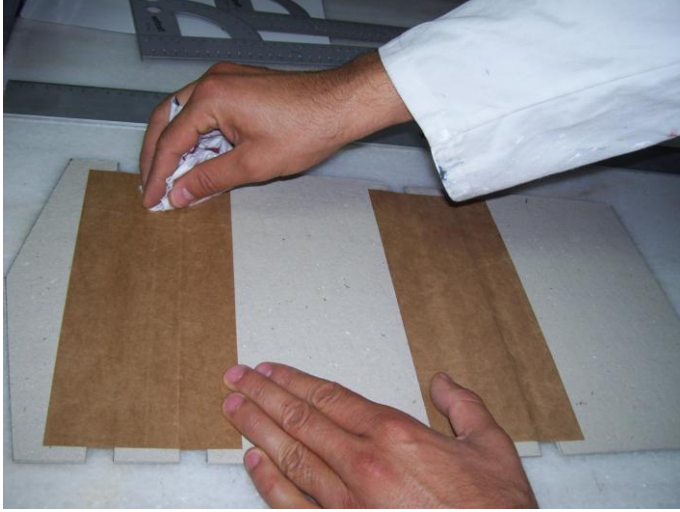
- Çarpık yapıştırmamaya, çizgilerden hiza almaya özen gösteriniz.

- Aynı şekilde diğer parçaları da yapıştırınız.

- Çarpık yapıştırmamaya, çizgilerden hiza almaya özen gösteriniz.

- Yapıştırma kâğıtlarını bez ile ezmek sureti ile sıkıştırma işlemine tabi tutunuz.

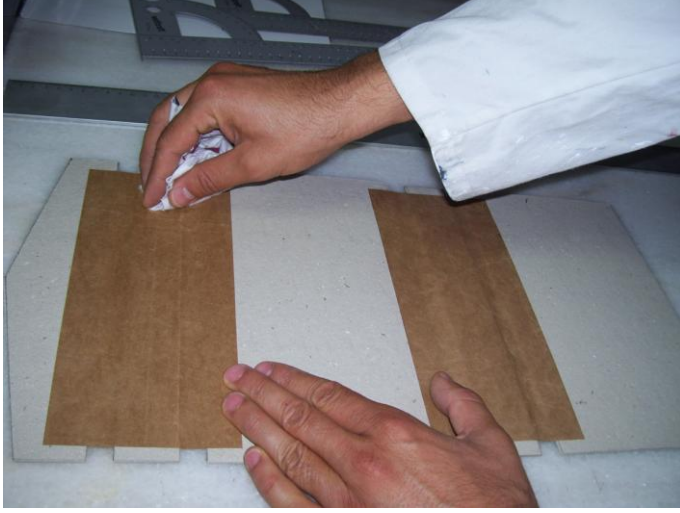
- Nemli bez kullanmayınız.

- Uygun ölçüce cilt bezi kesiniz.

- Bu iş için yapıştırma payları 2 cm verirsiniz cilt bezi ebadı 28,6x 52 cm'dir.

- Yapıştırma kâğıtlarını bez ile ezmek sureti ile sıkıştırma işlemine tabi tutunuz.

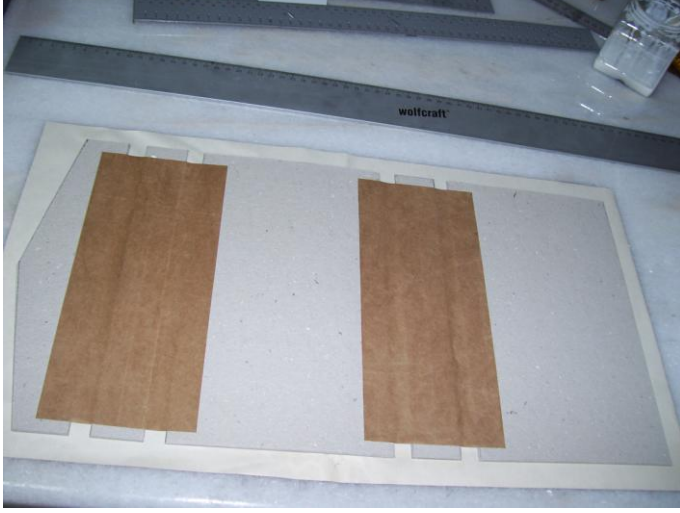
- Nemli bez kullanmayınız.

- Uygun ölçüce cilt bezi kesiniz.

- Bu iş için Yapıştırma payları 2 cm verirsiniz cilt bezi ebadı 28,6x 52 cm'dir.

- Cilt bezinin iç kısmının üzerine kapak mukavvasını koyarak hizalayınız ve mukavva sınırlarını çiziniz.

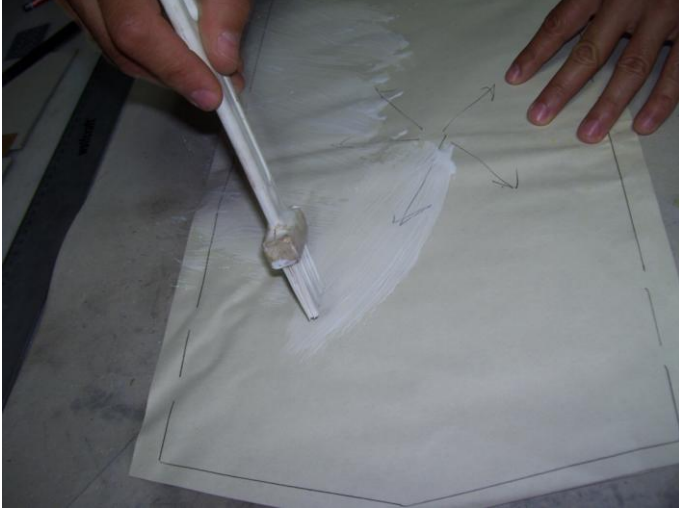
- Yapıştırma paylarını eşit vermeye mukavvayı cilt bezi üzerine ortalı yerleştirmeye dikkat ediniz.

- Şayet ağız kilidini görsel açıdan değişik şekilde yapıyorsanız yapıştırma paylarını bırakarak fazla kısımları kesiniz.

- Yapıştırma payları en az 2 cm olmalıdır.

- Cilt bezinin iç kısmını kenar paylarına taşırmeden tutkallayınız.

- Tutkalı İçten dışa doğru sürünüz.

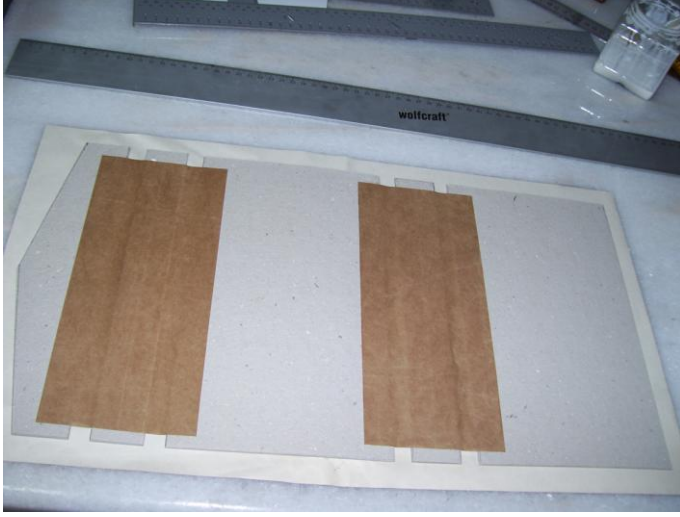
- Mukavvayı daha önce çizdiğiniz çizgilere hizalayıp yapıştırınız.

- Çarpık yapıştırmamaya özen gösteriniz.

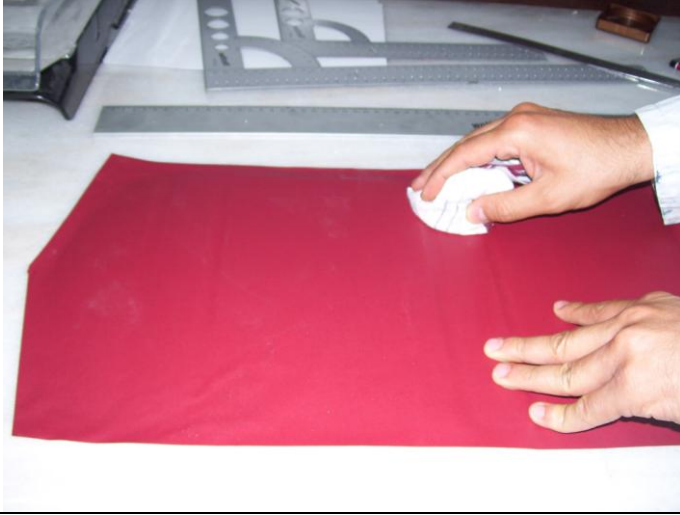

➤ Yapıştırma işlemini tamamlayınız.

➤ Bu aşamada fazla basınç uygulamayınız.

➤ Cilt bezinin üzerinden nemli bez ile ezerek sıkıştırma işlemi yapınız.

➤ Cilt bezini zedelememeye özen gösteriniz.

- Köşe kıvrım yapıştırma paylarının fazlalıklarını kesiniz.

- Mukavva kalınlığı kadar pay bırakmayı ihmal etmeyiniz.

- Ağız kilit kapağının katlanabilmesi için orta noktasından kesik atınız.

- Mukavva kalınlığı kadar pay bırakmayı ihmal etmeyiniz.

- Kenar kıvrım yapıştırma payları tutkallayınız.

- Uzun kenardan yapıştırmaya başlayınız.

- Mukavva kalınlığına denk gelen kısımları boşluk bırakmayacak şekilde yapıştırınız.

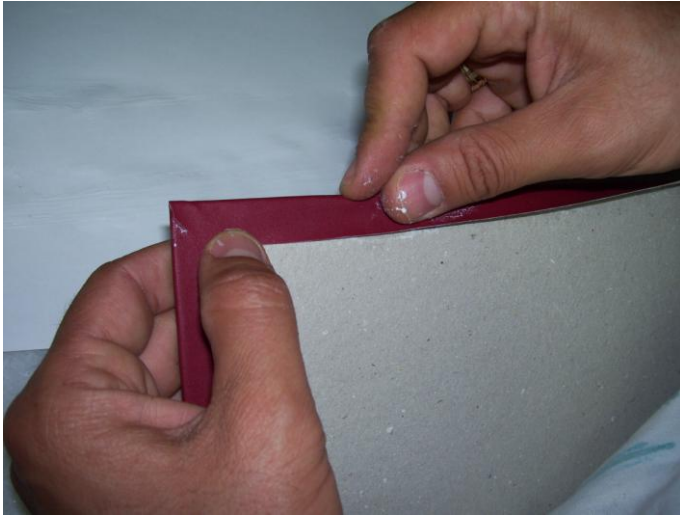
- İstaka veya tırnakla sıkıştırınız.

➤ Köşe kıvrım paylarını yapıştırınız.

➤ Kısa kenarı uzun kenarın üzerine bindirmeniz gerekmektedir.

➤ Kısa kenar paylarını yapıştırınız.

➤ Köşelerde mukavvanın görünmemesi gerekmektedir.

➤ Bezle ezme işlemi yaparak sıkıştırınız.

➤ Nemli bez kullanmayınız.

➤ Ağırlık altına ya da prese koyarak kurumaya bırakınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulardan doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

1. Çok parçalı cilt kapağı yapımı işlem sırasını hangisi bozmaktadır?
I- Mukavva çizilir II-Mukavva kesilir III-Yapıştırma Kâğıdı kesilir.
IV-Cilt Bezi kesilir V-Yapıştırma kâğıdı çizilir.
A) II B) III C) IV D) V
2. Aşağıdakilerden hangisi çok parçalı cilt kapağın etkilerinden değildir?
A) Göze hoş görünür. B) İç bloğu dış etkilerden korur.
C) Tamiri kolaylaştırır. D) Kapağın değerini artırır.
3. Aşağıdakilerden hangisi çok parçalı kapak yapmaya en uygundur?
A) Ders defteri B) Kur'an Kitabı C) Sözlük D) Aylık Mecmua
4. Aşağıdakilerden hangisi çok parçalı kapak yapımında işlem basamaklarını en doğru sıralayan seçenektir?
I- İç blok ölçüsüne göre mukavva ölçüsü çıkarılır.
II- Yapıştırma kâğıdı kesilir.
III- Cilt bezinin üzerine mukavvayı koyarak çizilir.
IV- Cilt bezi yapıştırılır.
A) I-II-III-IV B) IV-I-III-II C) III-II-IV-I D) III-II-I-IV
5. Cilt bezi ölçüsü çizilirken hangisi doğru işlemlerden biridir?
A) Ölçüleri mukavva ölçüsünden daha küçük alınır.
B) Cilt bezi ölçüleri ile mukavva ölçüleri aynıdır.
C) Muhat, mukavva kalınlıkları, sırt kalınlıkları toplanarak yapıştırma payları eklenir.
D) Cilt bezinin ön yüzüne çizim yapılır.

Aşağıdaki cümlelerde verilen yargılar doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

6. ( ) Çok parçalı kapak yapımı düz kapak yapımından daha kolaydır.
7. ( ) Çok parçalı kapak daha ucuza malolur.
8. ( ) Çok parçalı kapağın ömrü daha uzundur.
9. ( ) Çok parçalı kapaklar iç bloğu daha iyi korur.
10. ( ) Çok parçalı kapağın sağlıklı kuruması için en son işlemde sonar mutlaka ağırlık altına yada prese sıkıştırılmalıdır

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırmamız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorunlarındaki yanlış cevaplarınızla ilgili konuları tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

15x21 cm ebadında 2,5 cm kalınlığında bir iç blok için çok parçalı kapak yapınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Cilt yapımı için kullanılacak araç ve gereçleri hazırladınız mı?		
2.	Yapacağınız kapak ölçülerini belirlediniz mi?		
3.	Ölçüleri mukavva üzerine çizdiniz mi?		
4.	Ölçülere uygun mukavva kesimi yaptınız mı?		
5.	Ölçüsüne uygun yapıştırma kâğıtları kestiniz mi?		
6.	Yapıştırma kâğıtları üzerine muhat boşluklarını çizdiniz mi?		
7.	Mukavvaları yapıştırma kâğıdı aracılığı ile birleştirdiniz mi?		
8.	Cilt bezinin ölçüsünü çıkardınız mı?		
9.	Cilt bezini kestiniz mi?		
10.	Cilt bezinin üzerine mukavvayı koyup çizdiniz mi?		
11.	Cilt bezini ölçüsüne uygun kestiniz mi?		
12.	Cilt bezinin çizgilerine uygun olacak şekilde mukavvayı yapıştırdınız mı?		
13.	Cilt bezi köşe fazlalıklarını kestiniz mi?		
14.	Cilt bezi kenar paylarını yapıştırdınız mı?		
15.	Bez ile ezerek sıkıştırdınız mı?		
16.	Pres yada ağırlık altına koyarak kurumaya bıraktınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda “**Hayır**”ı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz.

Tüm işlemleri başarı ile tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyeti başarı ile tamamladığınızda tekniğine uygun olarak kuşgözü takabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kuşgözünün nerelerde kullanılabileceğini ve çeşitlerini araştırınız.

4. KUŞGÖZÜ

4.1. Kuşgözünün Görevleri

Kuşgözü üzerine delik açılmış herhangi bir malzemenin yırtılmasını engellemek için dayanıklılığını arttırmaya yarayan çoğunlukla metal olan ve perçinleme mantığı ile takıldığından takıldıktan sonra sökülmesi bir hayli güç olan malzemedir.

4.2. Kuşgözü Çeşitleri

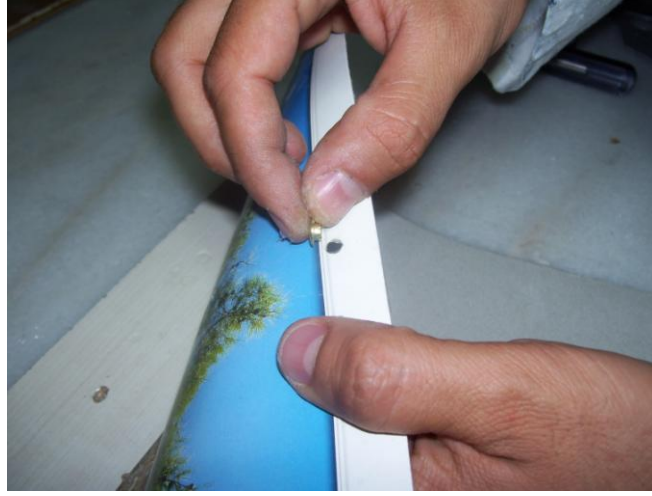

Resim 4.1: Kuşgözü çeşitleri

Kuşgözü kullanılacağı alana göre çeşitli çaplarda ve büyüklüklerde bulunur. Tekstil, ayakkabı, mücellit işlerinde kullanılır. Cilt işlerinde kitap, ajanda, albüm, menü gibi kapağına ip takıp kapatılabilecek işlerde, takvim, poster gibi duvara asılabilecek ürünlerde kullanılır. Genellikle yuvarlak şekilde bir tarafı düz (baş) diğer tarafı keskin (ayak) olurlar. Keskin tarafı üzerine baskı uygulandığında esneyerek açılabilme özelliğindedir. Takılması işleminde de bu özelliğinden yararlanır.

4.3. Kuşgözünün Takılması

Resim 4.2: Kuş gözünün yerleşimi

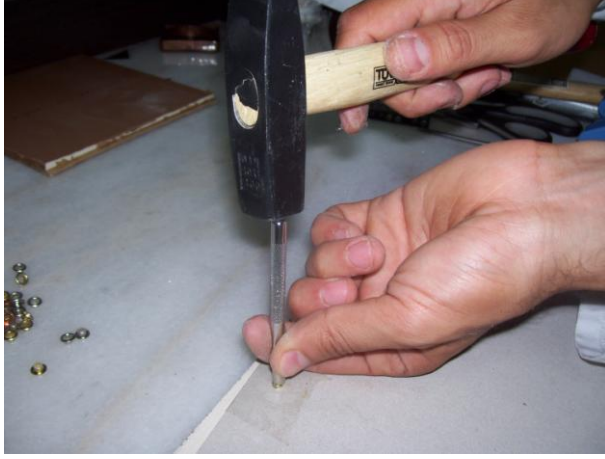
Kuşgözü uygun çapta delik açıldıktan sonra sert bir zemin üzerinde deliğe üst tarafından el ile takılır.

Resim 4.3: Kuş gözü ayak açma aparatı

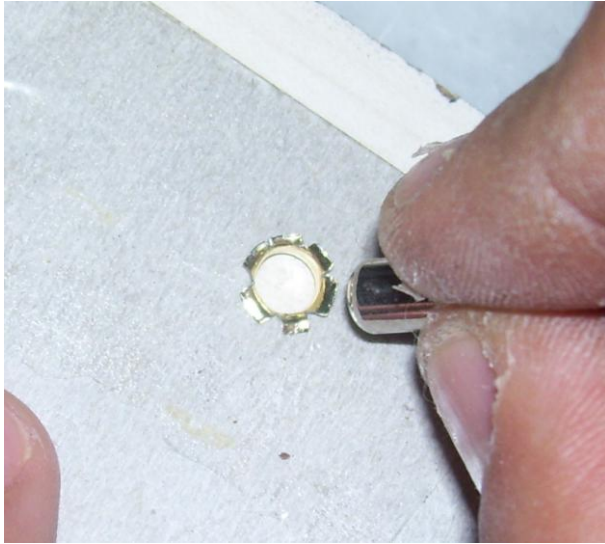

Takma işlemi yapıldıktan sonra ters çevrilerek, sert zemin üzerinde, ayak tarafına, ucu oval bir metal ile vurularak açılır.

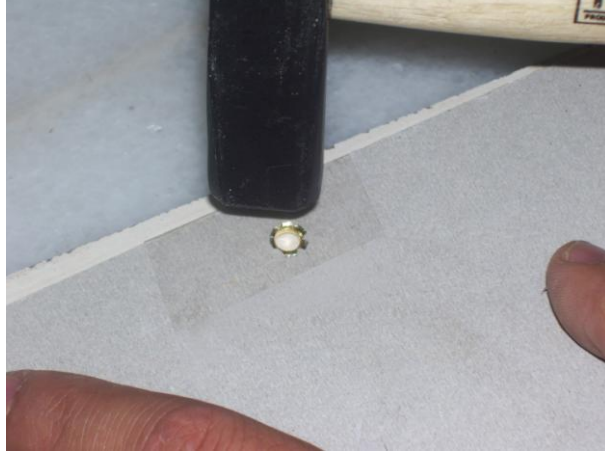
Resim 4.4: Kuşgözü ayaklarının açılması

Burada dikkat etmemiz gereken en önemli husus kuşgözü ayaklarının içe doğru kıvrılmaması veya kopmamasıdır.

Resim 4.5: Ayakları açılmış (papatya görünüm) kuşgözü

Açılan ayaklar papatya çiçeğini andıran bir görünüme kavuşurlar.

Resim 4.6: Kuşgözü dövme işlemi

Çekiç ide dövmek sureti ile kuşgözü malzemeye sabitlenir.

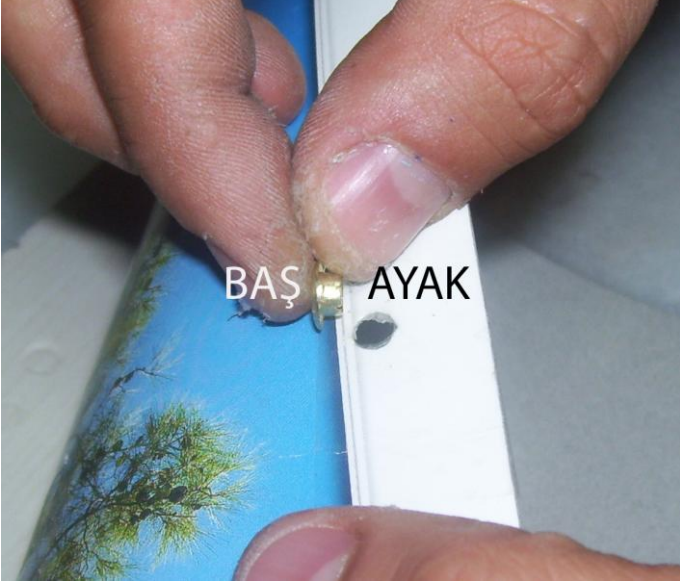
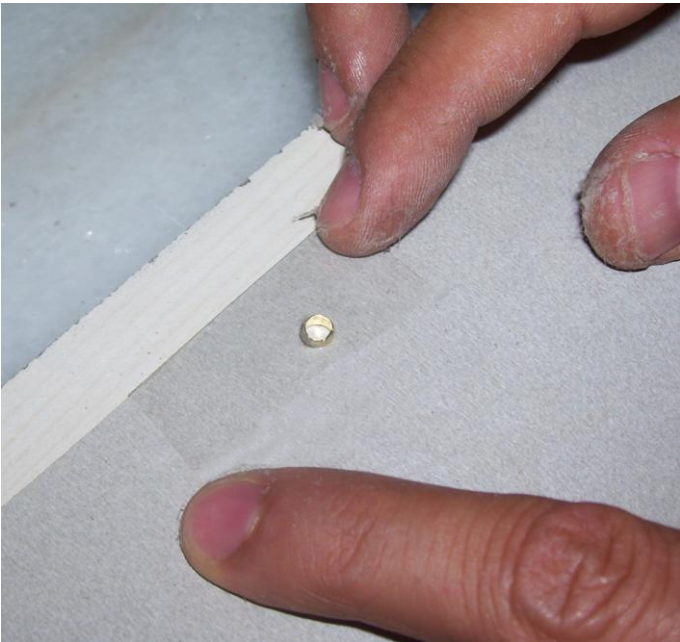

Resim 4.7: Kuşgözü takılarak duvara asılmış bir takvim

Malzememiz kullanıma hazır hâle gelmiştir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Herhangi bir duvar takvimini kuşgözü takarak duvara asılabilir hâle getiriniz.

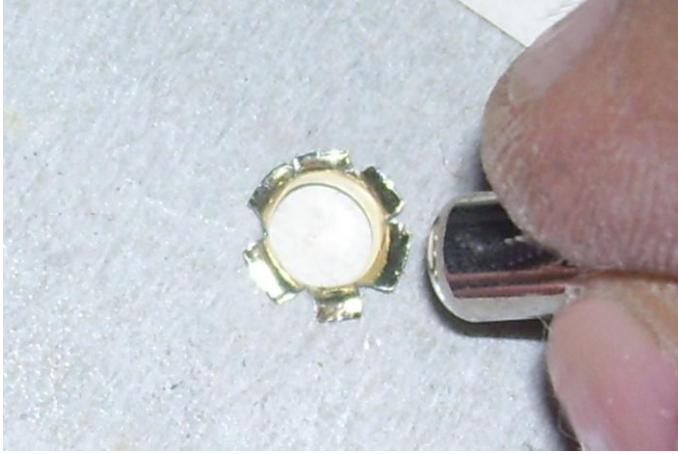
İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Takvimin asma deliğine kuşgözünü önden takınız.</p> 	<p>➤ Kuşgözünün ayak kısmının takvimin arkasından çıkması gerekmektedir.</p>
<p>➤ Kuşgözünün başı aşağıya gelecek şekilde sert zemin üzerine koyunuz.</p> 	<p>➤ Kuşgözünün ayak kısmı yukarı bakacak.</p>

- Kuşgözü açma aparatını kuşgözünün ayakları üzerine dik bir vaziyette yerleştirdikten sonra çekiş ile aparata vurarak kuşgözü ayaklarının açılmasını sağlayınız.

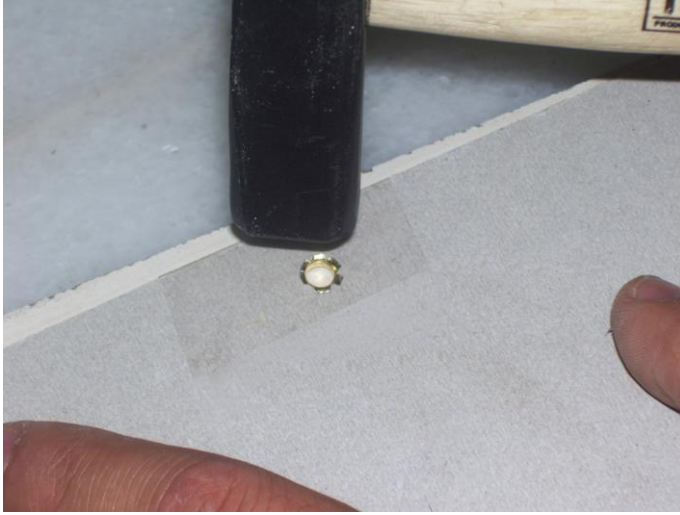
- Aparatın dik teması önemlidir.
- Ayakların içe değil dışa (yanlara) doğru açılması gerekmektedir.

- Ayakların papatyâ şeklinde açıldığını kontrol ediniz.

- Kontrol mutlaka yapılmalıdır. Bu aşamada kuşgözünü geri çıkarmak gayet kolaydır.

- Kuşgözünü ayak tarafından çekiç ile döverek sıkıştırırız.

- Aparatın dik teması önemlidir.
- Ayakların içe değil dışa (yanlara) doğru açılması gerekmektedir.

- Doğru takılmış ve sıkıştırılmış kuşgözü

- İşinizi kalite yönünden değerlendiriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulardan doğru olan şıkkı işaretleyiniz.

1. Kuşgözü ne tür malzemeden üretilmiştir?
A) Metal   B) Ahşap   C) Plastik   D) Altın
2. Kuşgözü takılırken kullanılan araçlar ne tür malzemeden yapılmıştır?
A) Metal   B) Ahşap   C) Plastik   D) Altın
3. Kuşgözü takma işlem basamakları sıralanacak olursa hangisi en son yapılır?
A) Kuşgözünün ayak kısmını geçirme
B) Kuşgözünü çekiçle sıkıştırma
C) Kuşgözünü aparatla açma
D) Kuşgözünün baş kısmını ezme
4. Kuş gözünün en önemli fonksiyonu hangisidir?
A) Takıldığı cisimleri duvara asmaya yarar.
B) Takıldığı cisimleri yırtılmaya karşı korur.
C) Takıldığı cisimleri süsler
D) Takıldığı cisimlerden zor çıkarılır.
5. Kuşgözü ayak açma aparatının ucu nasıl olmalıdır?
A) Küt ve düz
B) Sivri
C) Keskin
D) Yuvarlak yüzeyli (küresel)

Aşağıdaki cümlelerde verilen yargılar doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız.

6. ( ) Kuşgözü ayağı açıldıktan sonra tüm parçalar dışa doğru olmalıdır.
7. ( ) Kuşgözü ayağını açmadan önce malzemeye takılmalıdır.
8. ( ) Kuşgözü takıldıktan sonra çekiçleme ile sıkıştırılmalı fakat çok sert **olmamalıdır.**

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve “**doğru**” cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorunlarındaki “**yanlış**” cevaplarınızla ilgili konuları tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Cilt bezi ile kaplanmış bir mukavvaya kuşgözü takınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Kaplanmış mukavva üzerinde kuş gözünü takacak delik açtınız mı?		
2.	Kuş gözünü deliğe yerleştirdiniz mi?		
3.	Kuşgözü tutturulmuş mukavvayı sert bir zemine koydunuz mu?		
4.	Kuşgözü açma aparatı ile kuşgözü ayaklarını açtınız mı?		
5.	Ayaklar papatya görünümüne gelmiş mi control ettiniz mi?		
6.	Çekiçle dövme işlemi yaparak sıkıştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda “**Hayır**”ı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz.

Tüm işlemleri başarı ile tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulardan doğru olan şıkkı işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki bölümlerden hangisi sert kapak yapımı işlemi ile doğrudan ilgilidir?
A) Baskı Öncesi B) Baskı C) Baskı Sonrası D) Hiçbiri
2. Eni 16 cm olan bir kapak için sünger genişliği en çok kaç olmalıdır?
A) 15, 4 B) 15, 8 C) 15, 6 D) 16
3. Aşağıdakilerden hangisi sünger kalınlığının en büyük değeri ile bağlantılıdır?
A) 20 lik mukavva kalınlığı
B) 40 lık mukavva
C) 80 lik mukavva
D) 100 lük mukavva.
4. Yarım parşömen cilt kapağı yapımı için aşağıdakilerden hangisi mutlaka kullanılır?
A) Deri cilt bezi
B) En az iki renk cilt bezi
C) Kraft kâğıt
D) Makas
5. Aşağıdakilerden hangisi yarım parşömen kapak yapımında işlem basamaklarını en doğru sıralayan seçenektir?
I- İkincil cilt bezinin üzerine mukavvayı koyarak çizeriz.
II- Yapıştırma kâğıdı kesilir.
III- İç blok ölçüsüne göre mukavva ölçüsü çıkarılır.
IV- Bez yardımı ile ezerek sıkıştırılır.
A) I-II-III-IV B) IV-I-III-II C) III-II-IV-I D) III-II-I-IV
6. Hangisi yarım parşömen ve çok parçalı cilt kapağının görevlerinden **değildir**?
A) Göze hoş görünür. B) İç bloğu korur.
C) Sayfaları birarada tutar D) Kapağın değerini arttırır.
7. Hangisi çok parçalı kapak yapım işlem basamaklarını en doğru sıralayan seçenektir?
I- İç blok ölçüsüne göre mukavva ölçüsü çıkarılır.
II- Yapıştırma kâğıdı kesilir.
III- Cilt bezinin üzerine mukavvayı koyarak çizilir.
IV- Cilt bezi yapıştırılır.
A) I-II-III-IV B) IV-I-III-II C) III-II-IV-I D) III-II-I-IV
8. Aşağıdakilerden hangisi çok parçalı kapak yapmaya en uygundur?
A) Ders defteri B) Kur'an Kitabı C) Sözlük D) Aylık Mecmua
9. Kuşgözü ne tür malzemeden üretilmiştir?
A) Metal B) Ahşap C) Plastik D) Altın

10. Kuşgözü ayak açma aparatının ucu nasıl olmalıdır?
- A) Küt ve düz
  - B) Sivri
  - C) Keskin
  - D) Yuvarlak yüzeyli (küresel)

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorunlarındaki yanlış cevaplarınızla ilgili konuları tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

17x24 ebadında iki adet mukavvadan birini yarım parşömen kaplama yöntemi ile kaplayıp iki adet kuş gözü takınız, diğerini süngerli kapak şeklinde kaplayıp iki adet kuşgözü takınız. Yaptığınız kapakları kordelayla bağlamak suretiyle ile birleştiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Mukavvaları çizdiniz ve kestiniz mi?		
2.	Yarım parşömen kapak için malzemeleri hazırladınız mı?		
3.	Yarım parşömen kapak şekline karar verdiniz mi?		
4.	Yarım parşömen kapağı yaptınız mı?		
5.	Süngerli kapak malzemelerini hazırladınız mı?		
6.	Süngerin ölçüsünü çıkarırken kuş gözü takmak için gerekli payı düştünüz mü?		
7.	Süngerli kapağı yaptınız mı?		
8.	Kapakları iç yüzleri birbirine bakacak şekilde birleştirip sırtlarından deldiniz mi?		
9.	Deldiğiniz deliklere kuşgözü taktınız mı?		
10.	Kuşgözlerinden kurdela geçirip kapağı tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda “**Hayır**” cevabını işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz.

Tüm işlemleri başarı ile tamamladıysanız yeni bir modüle geçmek için öğretmeninizin talimatını bekleyiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	C
3.	B
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	Y
8.	Y
9.	D
10.	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	B
2.	B
3.	A
4.	C
5.	D
6.	D
7.	D
8.	Y
9.	Y
10.	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1.	C
2.	C
3.	B
4.	A
5.	C
6.	Y
7.	Y
8.	D
9.	D
10.	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1.	A
2.	A
3.	B
4.	B
5.	D
6.	D
7.	D
8.	D

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	C
2.	A
3.	A
4.	B
5.	C
6.	C
7.	A
8.	B
9.	A
10.	D

KAYNAKÇA

- ERDEN M. Çetin, **Ciltleme Teknikleri Ders Notu**, MÜTEF Matbaa Bölümü, 1998.